

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER
Dodiplomski visokošolski strokovni študijski program Management

Diplomska naloga
ANALIZA STROŠKOV ZUNANJE SCHENGENSKE
MEJE

Mentorica:

doc. dr. Tatjana Horvat

KOPER, 2005

NATAŠA BATTESTIN

POVZETEK

V diplomski nalogi je predstavljen začetek razvoja Evrope, in to od Grkov do skupnosti EGJS, kjer se je današnja EU začela oblikovati politično in monetarno. 01. 05. 2004 se je RS zavezala in prevzela odgovornost izgradnje in nadzora na zunanji schengenski meji s Hrvaško. Stroški vzpostavitve in nadzora take meje so za vsako državo članico velik zalogaj. Zaradi težke dostopnosti podatkov je v diplomski nalogi predstavljena analiza in primerjava med članicami EU, ki imajo zunanjo mejo, izhajajoč iz znanih in dostopnih podatkov o višini predvidenih stroškov Republike Slovenije in bruto domačega proizvoda posamezne države članice EU.

Ključne besede: Schengenska meja, Evropa, Veliki Sullyev načrt, Maastrichtska pogodba, Rimska pogodba, Amsterdamska pogodba, pogoji za vključitev RS, analiza stroškov.

ABSTRACT

In the diploma the very beginning of Europe is introduced. From the Greek time to the European Economic Community, where today's Europe started to form; politically and monetary. On 1 May 2004 the Republic of Slovenia obliged and took responsibility to build and control the Schengen border with Croatia. Costs of the establishing and controlling of such a border are very high for any member state. Due to inaccessibility of data, in diploma the analysis and comparison between the European Community members who are on the border are introduced resulting from known and accessible data about expected costs for Slovenia and gross national product of each such member state.

Key words: Schengen border, Europe, the Big Sully Plan, Maastricht Treaty, Treaties of Rome, Amsterdam Treaty, conditions for Slovenia to join the EU, costs analysis.

UDK 341.222 (043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
2	Nastanek in zgodovina Evropske unije	2
2.1	Sullyjev Veliki načrt	2
2.2	Temeljne pogodbe Evropske unije	2
2.2.1	Briandov Memorandum	3
2.2.2	Schumanova Deklaracija	3
2.2.3	Rimska pogodba	4
2.2.4	Enotna evropska listina	4
2.2.5	Maastrichtska pogodba	4
2.2.6	Amsterdamska pogodba	6
3	Vstop Republike Slovenije v Evropsko unijo in vzpostavitev schengenske meje	8
3.1	Pogoji za vključitev	8
3.2	Vzroki za vključitev Republike Slovenije v Evropsko unijo	9
3.3	Vstop Republike Slovenije v Evropsko unijo	9
3.4	Projekta »Twinning in screening«	10
3.5	Schengen	11
3.6	Vzpostavitev zunanje schengenske meje	11
3.7	Schengenski informacijski sistem	11
3.8	Schengenski informacijski sistem 2 (SIS II)	12
3.9	Republika Slovenija v Schengenskemu sporazumu	13
4	Porazdelitev stroškov med državami članicami Evropske unije	14
4.1	Program Phare	14
4.2	Ocena stroškov za vzpostavitev zunanje Schengenske meje Republike Slovenije	16
4.2.1	Porazdelitve stroškov v policiji	16
4.2.2	Kadri	21
4.2.3	Kratka primerjava Republike Slovenije z Avstrijo glede pripravljenosti za vzpostavitev nadzora zunanje meje	22
4.3	Primerjalna analiza porazdelitve stroškov, namenjenih vzpostavitvi zunanje schengenske meje	23
5	Sklep	34
	Literatura	36
	Viri	37
	Priloga	39

SLIKE

Slika 2.1: Stebri Evropske unije	5
Slika 4.1: Sredstva EU, namenjena pristopnim članicam.....	15
Slika 4.2: Ocena strukture stroškov po vzpostavitvi nadzora državne meje na ravni EU v obdobju od 2000 do 2006	17
Slika 4.3: Ocena strukture stroškov po vzpostavitvi nadzora državne meje na ravni EU v obdobju od 2007 do 2010	20
Slika 4.4: Dolžina zunanje schengenske meje v kilometrih	25
Slika 4.5: Število prebivalcev v državah članicah EU v tisoč.....	26
Slika 4.6: Dolžina schengenske meje na milijon prebivalcev posameznih članic EU v kilometrih.....	27
Slika 4.7: Višina BDP na prebivalca posamezne države članice EU v odstotkih od povprečja EU	28
Slika 4.8: Višina stroškov vzpostavitve zunanje schengenske meje posamezne članice EU.....	29
Slika 4.9: Primerjava novih članic EU, ki imajo zunanjo mejo	32

TABELE

Tabela 4.1: Nabava tehnične opreme po letih	19
Tabela 4.2: Novi kadri.....	21
Tabela 4.3: Investicije v stanovanja in druga poslopja za zaposlene (v milijonih evrov).....	22
Tabela 4.4: Izračun predvidenih stroškov za nadzor nad zunanjo schengensko mejo	30

KRAJŠAVE

C.SIS	Centralni Schengenski informacijski sistem
EK	Evropska komisija
EMU	Ekonomska in monetarna Unija EMU
ESPJ	Evropska skupnost za premog in jeklo
EU	Evropska unija
EUR	Evro
EUR- LEX	Portal o zakonodaji Evropske unije
EURATOM	Evropska skupnost za atomsko energijo
GPU	Generalna policijska uprava
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve
PES	Pogodba o ustanovitvi Evropske Unije
PEU	Pogodba o Evropski Uniji (Maastrichtska pogodba)
PHARE	Poland and Hungary Action for Restructuring of the Economy
RS	Republika Slovenija
SAP	Schengenski akcijski plan
SIS	Schengenski informacijski sistem
SIS I	Schengenski informacijski sistem I
SIS II	Schengenski informacijski sistem II
SVEZ	Služba Vlade RS za evropske zadeve
SZVP	Skupna zunanja in varnostna politika
UMAR	Urad za makroekonomske analize in razvoj

1 UVOD

Po osamosvojitvi leta 1991 si je Republika Slovenija (v nadaljevanju RS) prizadevala postati del Evrope. Tako je 1. maja 2004 kot ena izmed desetih kandidatk vstopila v Evropsko unijo (v nadaljevanju EU) in postala polnopravna članica EU.

Z vstopom v EU je RS prevzela obveznost varovanja zunanje meje, ki se je s širitvijo EU preselila na mejo z Republiko Hrvaško (v nadaljevanju Hrvaška). Za Schengen, ki je del zunanje meje, mora RS za prevzem in popolni nadzor nad njo upoštevati in slediti mnogim direktivam in kriterijem EU, ki pa so zapisani in dobro poznani v Schengenskem akcijskem planu in v tako imenovanem programu »*Schengen facility*«.

Varovanje južne meje za RS ni majhna naloga, saj zahteva strategijo prevzema odgovornosti za nadzor južne meje in s tem tudi nadzor za celotno EU. Za vzpostavitev meje RS prejme od EU pomoč pri sofinanciranju Schengena. Vsota denarja, ki ga država članica prejme, je odvisna od BDP na prebivalca in stabilnosti države.

V diplomski nalogi bomo analizirali stroške posameznih držav članic EU in tako poskušali ugotoviti stroške, ki jih države članice imajo za vzpostavitev nadzora na zunanji schengenski meji. Ta analiza bo podlaga za ugotovitev namena porabe denarja vsake države članice EU za približno enako opremljenost na zunanji schengenski meji.

Okvirna ocena, koliko naj bi znašali stroški vzpostavitve meje, je po oceni vlade RS 152 milijard tolarjev, kar zajema časovno obdobje med leti 2000 in 2010. V tem času naj bi RS že izvajala nadzor južne meje s pomočjo notranjih meja. Pri tem pa mora slediti direktivam EU in schengenskemu standardu. Glede na število prebivalcev imamo najdaljšo mejo glede na kriterij »na milijon ljudi«. Stroški vzpostavitve meje so znani. Kolikšni so stroški posamezne države, pa je vprašanje, na katerega bomo poskušali odgovoriti v nadaljevanju diplomske naloge.

Teza diplomske naloge je, da so stroški obratno sorazmerni razmerju BDP na prebivalca med RS in primerjalno državo, tako je možno predpostaviti celotne stroške meje in ugotoviti sorazmernost stroškov po državah v odvisnosti od BDP na prebivalca.

Nastanek EU je pomenilo postavitve zunanje meje. Glavni omejitvi sta, da dolžina dokončne zunanje meje še ni znana in da celotni stroški vzpostavitve meje prav tako še niso znani. Trenutna zunanja meja RS se vzpostavlja na južni meji z Hrvaško in na meji z Vzhodno Evropo.

Pri vzpostavitvi zunanje meje je pomemben prenos podatkov in izmenjav informacij med državami članicami. Za uspešno delovanje Schengena je treba vzpostaviti oziroma nadgraditi Schengenski informacijskegi sistem (SIS) in vizumski informacijskegi sistem (VIS) druge serije, ki bosta omogočila skupno delovanje 25 članic EU. Takšno delovanje bo posledično okrepilo varnost držav članic in njenih prebivalcev.

2 NASTANEK IN ZGODOVINA EVROPSKE UNIJE

Za boljše razumevanje EU in njenega delovanja se moramo poglobiti v zgodovino in nastanek EU. Pri pregledu literature ugotovimo, da EU ni začela nastajati s Schumanovo deklaracijo, kot se navaja, temveč je Schumanova deklaracija samo končni izdelek prejšnjega Sullyjevega velikega načrta in Briandovega memoranduma.

Dejanski čas prvega znanega poimenovanja Evrope ni povsem znan. Izhajamo lahko iz že napisanih knjig, da je Evropa ime dobila od Grkov predvidoma med 9. in 6. stoletjem pr. n. št..

»Najbolj privlačna je mitska razlaga, ki izhaja iz antične Grčije. Ta pravi, da je bila Evropa hči tirskega kralja Agenorja, ki je vladal Feniciji, deželi na obalah današnjega Libanona. V Evropo, torej hčer feničanskega kralja, se je zaljubil grški bog Zevs. Spremenil se je v veličastnega bika, saj je upal, da bo tako lahko zapeljal prelepo Evropo. To mu je tudi uspelo. Očarana Evropa se mu je povzpela na hrbet in v tistem trenutku se je bik pognal v morje in jo odnesel na obale Krete, kjer je Evropa postala mati Zevsovih sinov in se kasneje za nameček poročila s kretskim kraljem ...; pogrešano Evropo kasneje iščejo njeni bratje« (Ješovnik 2000, 3).

Znan je podatek, da so v tem času od 9. do 6. stoletja pr. n. št.. Grki kolonizirali večji del Sredozemlja; tako je ime Evropa dobil sedanji geografski prostor Evropa.

2.1 Sullyjev Veliki načrt

Načrt grofa Sullya (1559- 1641) je eden najboljših vizionarskih načrtov o razdelitvi Evrope. Evropo je že v tedanjem času razdelil na petnajst vodilnih držav, in sicer na:

- šest monarhij (Francija, Španija, Anglija, Danska, Švedska in Lombardija);
- izvoljene monarhe (Poljska, Madžarska, Češka, Papeška država in Sveto rimsko cesarstvo) in
- republike (Zveza italijanskih mest, Benetke, Švica in Belgija).

Po njegovem mnenju naj bi te države vodile telo, imenovano Evropski svet. »Člani evropskega sveta naj bi imeli triletni mandat in naj bi sprejemali obligatorne in dokončne sklepe po načelu večinskega glasovanja« (Ješovnik 2000, 4).

2.2 Temeljne pogodbe Evropske unije

EU je nastala na podlagi (Slovenija v Evropski uniji 2003, 7):

- Briandovega memoranduma kot predhodnika Schumanove deklaracije;
- Schumanove deklaracije;
- Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo (Pariški sporazum), julij 1952;
- Pogodbe o Evropski gospodarski skupnosti (Rimska pogodba), januar 1958,

- Enotne evropske listine;
- Pogodbe o Evropski Uniji 1. – Maastrichtska pogodba, podpisana 7. februarja 1992, v veljavo stopila 1993, vpeljala pojem EU;
- Pogodbe o Evropski Uniji 2. – Amsterdamska pogodba, podpisana 17. junija 1997.

2.2.1 Briandov Memorandum

Francoski politik Aristide Briand je okoli leta 1920 predstavil skupen projekt vseh Evropejcev, tako imenovani Briandov memorandum.

»Briandov memorandum, sestavljajo argumenti za ustanovitev unije, kot so zagotavljanje skupne varnosti, kulturne homogenosti evropskih narodov ter prednost skupne trgovine. Briand od evropskih držav zahteva solidarnost in predanost skupnim vrednotam, vendar ne zahteva prenosa suverenosti na konfederacijo. Vztraja pri gospodarski integraciji kot najbolj bistvenem dejavniku sodelovanja in predvidi redna srečanja držav članic in skupne organe skupnosti, to pa so bili konferenca (v vlogi kasnejšega Sveta ministrov), Evropski komite (v vlogi Komisije), skupna birokracija (današnja evrobirokracija) ali sekretariat, ki bi jo ob vsaki menjavi mandata prispevala vodilna država skupnosti« (Ješovnik 2000, 10).

Dejanski pomen Briandovega memoranduma je predvsem v ključnih besedah, ki jih uporablja danes EU. To sta bili skupen trg in Evropska skupnost.

Briandov memorandum je prvi vizionarski načrt v zgodovini, ki je bil predstavljen visokim predstavnikom politike. Zaradi zavrnitve Velike Britanije Briandovega memoranduma ta ni nikoli zaživel ali se vključil v delovanje tedanje Evrope, temveč je veljal in še danes velja le kot osnovni temelj za kasnejšo Schumanovo deklaracijo, ki pa velja za začetek sedanje EU.

2.2.2 Schumanova Deklaracija

Robert Schuman, tedanji francoski zunanji minister, in Jean Monnet veljata s svojo Schumanovo deklaracijo (znano tudi kot Evropsko deklaracijo) za začetnika ali pobudnika ustanovitve Evropske skupnosti za premog in jeklo (v nadaljevanju ESPJ), saj sta 9. maja 1950 predlagala izgradnjo nove Evrope. Cilj te pogodbe je bil odpraviti kakršne koli trgovinske ovire in ustvariti skupen trg za prost pretok jekla, premoga, kapitala in delavcev v državah članicah. Podpisale so jo Belgija, Francija, Italija, Luksemburg, Nizozemska in Nemčija. Pogodba je bila podpisana za obdobje 50 let, vendar je bila prekinjena že leta 2002.

»Zakaj ravno premog in jeklo? Zato, ker sta bila pomembni gospodarski panogi pri celoviti obnovi porušenih držav« (Ješovnik 2000, 15).

Ker je bilo sodelovanje med takratnimi članicami skupnosti zelo uspešno, so članice leta 1957 ustanovile še Evropsko gospodarsko skupnost (v nadaljevanju EGS) in Evropsko skupnost za jedrsko energijo (v nadaljevanju EURATOM).

2.2.3 Rimska pogodba

Rimska pogodba zagotavlja zmanjšanje carin, povečanje gospodarskega sodelovanja in večjo konkurenčnost med državami članicami.

Leta 1973 so Velika Britanija, Danska in Irska pristopile k Evropski skupnosti (v nadaljevanju ES), ki se je tako razširila s šest na devet članic. Vzrok za pristop še treh članic v ES je bila predvsem naftna kriza v tem času. Deveterica je povzročila večjo gospodarsko povezanost. Kasneje so sledili še trije krogi širitve, tako da od leta 1995 govorimo o petnajsterici. Članice te petnajsterice so bile:

- ustanoviteljice: Belgija, Francija, Italija, Luksemburg, Nizozemska in Nemčija;
- prvi krog širitve: Velika Britanija, Danska in Irska;
- drugi krog širitve: Grčija, Portugalska in Španija;
- tretji krog širitve: Avstrija, Švedska in Finska.

Tako je nastal trg s 370 milijoni prebivalcev.

2.2.4 Enotna evropska listina

Z Enotno evropsko listino so se uvedle zaščitne klavzule, ki so ščitile nacionalne interese posameznih držav članic.

Temeljne prvine Enotne evropske listine so bile:

- vzpostavitev enotnega in s tem tudi notranjega trga;
- prost pretok blaga in
- prosto gibanje oseb, kapitala ter storitev.

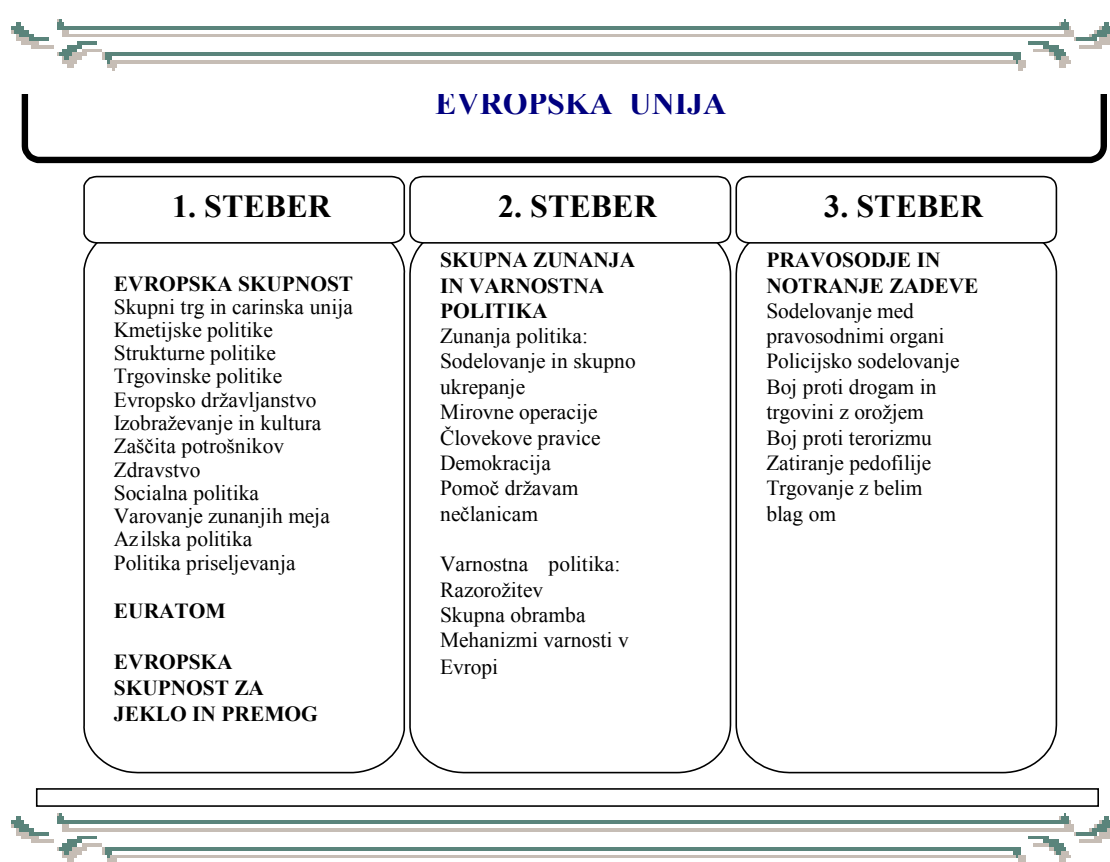
2.2.5 Maastrichtska pogodba

Maastrichtska pogodba je nadaljevala, kar je začela Enotna evropska listina. Cilji Maastrichtske pogodbe so bili predvsem:

- nadgradnja enotnega evropskega trga s popolno gospodarsko in politično unijo in
- utrditev notranjega trga in zunanjo ter notranjo politiko.

EU je sestavljena iz treh stebrov, in sicer prvega, drugega in tretjega stebra.

Slika 2.1: Stebri Evropske unije

Vir podatkov: Ministrstvo za notranje zadeve (2004-b)

Prvi stebel povezujejo tri skupnosti:

- ESPJ;
- EGS;
- Evropska skupnost za atomsko energijo.

Prvi stebel zagotavlja, da se bo notranji trg, ki so ga države članice dosegle po 30 letih leta 2002, dokončno nadgradil z denarno unijo in se bo proces gospodarskega povezovanja zaključil na najvišji možni stopnji. »Z njim upravljajo institucije EU« (Ješovnik 2000, 30).

Drugi stebel predstavlja zunanja in varnostna politika. Nastala je zaradi obveze držav članic, da bodo uskladile delovanje v mednarodnih organizacijah in na mednarodnih konferencah. Cilji so:

- zaščita skupnih vrednot;
- krepitev varnosti EU;

- ohranjanje miru in varnosti;
- utrjevanje demokracije;
- spoštovanje človekovih in temeljnih svoboščin.

V tretjem stebri so združeni skupni interesi na področju:

- prehodnosti zunanjih meja;
- azilne politike;
- pogojev za vstop v EU;
- politike priseljevanja;
- urejanja bivanja in dela ter
- sodnega in policijskega sodelovanja.

To so tudi področja, ki so vključena v Maastrichtsko pogodbo.

Pogodba zajema:

- azilno politiko;
- predpise, ki urejajo zunanjo mejo in kontrole;
- policijsko sodelovanje;
- pravosodno sodelovanje in
- priseljevalno politiko.

Kljub opredelitvi področij skupnega interesa je sprejemanje odločitev po Maastrichtu, glede na prvi stebel, ostalo medvladno. Glavno besedo so še vedno imeli Svet ministrov (odločitve je sprejemal soglasno), Evropska komisija, Evropski parlament in sodišče evropskih skupnosti.

Kasneje je vsa ta področja uredila Amsterdamska pogodba, ki pa jo sestavljajo štirje stebri.

2.2.6 Amsterdamska pogodba

Amsterdamska pogodba popravlja številne slabosti Maastrichtske pogodbe in uvaja nekaj samostojnih določb. Stoji na štirih stebrih, ki pa so bolj konsolidirani. Temelji na človekovih pravicah in demokratičnih načelih.

Amsterdamska pogodba velja za novo ustavo EU. Po vsebini prinaša dodatke oziroma spremembe na področjih (Burian 1999, 79):

- varnosti;
- prava;
- Schengena;
- zunanje in notranje politike ter
- sodelovanja na področju pravosodja in notranjih zadev.

Amsterdamsko pogodbo so ratificirali in podpisali 2. oktobra 1997, veljati pa je začela šele 1. maja 1999. Ratificirati jo je moralo vseh tedanjih petnajst članic v skladu s svojimi ustavnopravnimi predpisi.

Do začetka veljave Amsterdamske pogodbe je bilo vključevanje v schengenski sistem in EU neodvisno. Z Amsterdamsko pogodbo so bile članice morale izpolnjevati schengenske kriterije. Članice EU so se s podpisom zavezale k (Official Journal (C 340) 1997: The Treaty of Amsterdam):

- skupnemu reševanju zaposlovanja;
- spodbujanju izobraževanja;
- (so)oblikovanju politike zaposlovanja in
- čim hitrejšemu razreševanju problema prostega gibanja ljudi in okrepitev znotraj Schengenskega sporazuma.

3 VSTOP REPUBLIKE SLOVENIJE V EVROPSKO UNIJO IN VZPOSTAVITEV SCHENGENSKE MEJE

Za vstop v polnopravno članstvo je vsaka izmed članic morala izpolniti pogoje, ki jih je določil svet v Kopenhagenu leta 1993. Kriteriji so slednji (Služba vlade za evropske zadeve 2004-a):

- politični;
- ekonomski in monetarni;
- sposobnost prevzema in izvajanja zakonodaje ter
- administrativna usposobljenost.

EU ima štiri skupne simbole (Služba vlade za evropske zadeve 2003-b):

- zastavo (v naši zakonodaji je izrecno napisano, da se zastava EU lahko obesi izključno skupaj z zastavo RS);
- himno;
- dan Evrope, ki je 9. maja¹.

EU z zadnjo širitvijo 1. maja 2004 sestavlja petindvajset članic, ki imajo skupaj (Služba vlade za evropske zadeve 2004-c):

- 454 milijonov prebivalcev;
- 3,9 milijona km²;
- 20 uradnih jezikov;
- 21.941 EUR BDP na prebivalca.

3.1 Pogoji za vključitev

Pogoji za vključitev držav kandidatk so zapisani v tako imenovanih Kopenhagenskih merilih. Članstvo v EU zahteva (Urad vlade za informiranje 2004-e):

- stabilne države, ki zagotavljajo demokracijo in pravno državo;
- delujoče tržno gospodarstvo in sposobnost soočanja se s konkurenco in tržnimi zakonitostmi znotraj EU;
- sposobnost prevzema obveznosti, izhajajoče iz članstva EU, in prizadevanje za doseganje ciljev politične, ekonomske in monetarne unije;
- sposobnost upravnega aparata za prilagoditev EU.

• ¹ 9. maja 1950 je Robert Schuman v tako imenovani Schumanovi deklaraciji predlagal oblikovanje skupnega trga dveh pomembnih panog.

3.2 Vzroki za vključitev Republike Slovenije v Evropsko unijo

RS je tranzicijska država. Ker je tako geografsko kot tudi zgodovinsko že pripadala »Evropi«, je bila odločitev za začetek pogajanj in vstop v EU pričakovan. Po 49. členu Pogodbe o EU lahko za članstvo v EU zaprosijo vse evropske države, ki spoštujejo načela (Urad vlade za informiranje 2003-d):

- demokratičnosti;
- svobode in
- spoštovanja človekovih pravic.

Krepiti morajo medsebojne odnose in uskladiti gospodarstva, ustanoviti monetarno ter gospodarsko unijo. Uveljavljati morajo tako zunanjo kot notranjo politiko in krepiti obrambo zveze. Upoštevati morajo načelo subsidiarnosti.

Pomembnejši kazalniki za vstop v EU so predvsem (Služba vlade RS za evropske zadeve 2003-b):

- makroekonomska stabilnost in nižja stopnja inflacije;
- predvidljivo in stabilno gospodarsko okolje;
- zmanjšanje investicijskih tveganj;
- pospeševanje naložb;
- ugodnejši dostop do kapitala;
- povečana varnost;
- stabilnost države;
- okrepitev položaja države v mednarodni skupnosti;
- večja prepoznavnost RS;
- večje možnosti izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja na celotnem območju EU;
- odprava mej z Italijo, Avstrijo in Madžarsko ter
- uvedba enotne valute evro.

3.3 Vstop Republike Slovenije v Evropsko unijo

Vključitev RS v EU je bila prednostna naloga Slovenije že od osamosvojitve leta 1991 dalje.

Leta 1992 je Vlada RS zaprosila za sklenitev Evropskega sporazuma, zaživel pa je leta 1993. Z začetkom veljavnosti Sporazuma o sodelovanju z EU je vlada zaprosila za začetek pogajanj o sklenitvi evropskega sporazuma, ki pa je bil podpisan 10. junij 1996, to je pa tudi datum, ko je Vlada RS zaprosila za članstvo v EU. Že leta 1997 je RS sprejela strategijo pristopa v EU (Urad vlade za informiranje 2004).

Evropska komisija je 16. julija 1997 predstavila svoje mnenje o državah kandidatkah za vstop v EU. RS je bila decembra istega leta uvrščena v prvi krog za začetek pogajanj, ki pa so se uradno pričela 31. marca 1998. Pogajanja so potekala šest let. V tem času je

RS morala uskladiti slovensko zakonodajo z evropskim pravnim redom. Pogajalska izhodišča so morala biti sprejeta soglasno od vseh držav članic in predstavljajo temelj Pristopne pogodbe, ki je bila podpisana 16. aprila 2003 in nosi status mednarodne pogodbe. Rezultat teh pogajanj je vstop RS v EU 1. maja 2004 kot polnopravne članice.

3.4 Projekta »Twinning² in screening³«

Med pomembnejše priprave RS pri prilagajanju k polnopravnemu članstvu EU sta projekta twinning in screening. Oba projekta zajemata »področje nadzora državne meje, migracijske politike in azila ter kriminalitete in policijskega sodelovanja« (Burian 1999, 93).

Projekt Twinning je instrument EU, financiran iz sredstev programa Phare. V RS se twinning uporablja kot instrument pri podpori in prenosu pravnega reda EU v nacionalno zakonodajo. Pri nas se je začel uporabljati leta 1998. Projekt traja najmanj dvanajst mesecev.

Twinning ustvarja tesno partnerstvo med slovenskimi državnimi organi in državnimi organi držav članic EU, kar se uresničuje tako, da v Sloveniji gostuje državni uradnik iz države članice EU, ki opravlja funkcijo dolgoročnega predpristopnega svetovalca (PAA).

Slovenija se že nekaj časa pripravlja na Schengen. S tem namenom je bila ustanovljena projektna skupina, ki je bila zadolžena za pospešeno izvajanje vseh potrebnih aktivnosti, za popolno pripravljenost policije za nadzor južne meje. Za projekte twinninga je bilo v letu 2000 iz programa Phare namenjeno štiri milijone evrov. Do leta 2001 je bilo uspešno izpeljanih in zaključenih štiriindvajset projektov.

Namen projekta screening je zagotoviti kandidatkam popolne informacije o zakonodaji EU, poenotiti način podajanja informacij s strani držav kandidat in ugotoviti vsebinske probleme. Področje delovanja screeninga najdemo od devetindvajsetga do enaintridesetega poglavja, v zakonodaji EU s tega področja, ki predvideva poenotenje z pravnimi zahtevami EU in zmožnosti upravnega aparata za izvajanje zakonodaje. Zaradi sprotnega sprejemanja in nastajanja nove zakonodaje se letno opravijo pregledi z dopisovanjem ali s sestanki.

² Twinning oziroma sistem tesnega medinstitucionalnega povezovanja. Osnova twinninga je dodelitev tako imenovanega predpristopnega svetovalca, ki je aktiven državni uradnik pooblaščen vladne službe (*mandated body*) iz držav članic EU, v primerljive institucije držav kandidat. Predpristopni svetovalec pomaga pri prilagajanju s svojim strokovnim znanjem in z izkušnjami s področja pomagajo pri prilagajanju institucionalnih in administrativnih struktur standardom EU. Samo te so na voljo posamezni državi kandidatki od 12 do 24 mesecev, odvisno od potreb (Burian 1999, 94).

³ Screening ali pregled zakonodaje je preverjanje usklajenosti pravnega reda države kandidatke s pravnim redom EU (Burian 1999, 93).

3.5 Schengen

Schengen pomeni odpravo notranjih meja med državami članicami Evropske skupnosti. Obenem pa pomeni poostreno mejno kontrolo na zunanjih mejah te skupnosti.

Sporazum o ukinitvi meja in s tem poenostavitvi prometa blaga in oseb sta podpisala Nemčija in Francija 13. julija 1984. Sporazum so poimenovali »zeleni E«; viden je bil že na daljavo, tako da je osebje pri prehodu meje lahko prepoznalo prebivalce tega ozemlja.

»Zeleni E« je prinesel boljši in enostavnejši pregled na cestah. Ta sporazum, ki je tudi predhodnik Schengenskega sporazuma, h kateremu so se kasneje pridružile še Luksemburg, Belgija in Nizozemska, je bil podpisan leta 1985 v Luksemburgu. Prinesel je sveženj v ukinitvi mejnih kontrol, obenem pa nove okrepitve na zunanjih mejah in s tem tudi močnejše sodelovanje med policijskimi organi.

Zaradi boljšega ločevanja faz vključevanja v Schengenski sporazum se je pojavil Schengen I in Schengen II. Ta ponazarja fazo vključevanja, to pomeni, da članice, ki so vstopile v EU 1. maja 2004 morajo nadgraditi in uporabljati Schengen II. Tako lahko Schengenski sporazum poimenujemo tudi Schengen I, saj predstavlja sporazum, ki je bil podpisan med pobudnicami za vzpostavitev EU.

3.6 Vzpostavitev zunanje schengenske meje

Vzpostavitev zunanje meje vključuje področja carine, veterinarskega, fitosanitarnega, zdravstvenega nadzora in področje policijskega nadzora na meji. V RS imamo šest mejnih mednarodnih prehodov. To so: Obrežje, Jelšane, Gruškovje, Dobova, Letališče Brnik.

V diplomski nalogi se bomo omejili samo na stroške, ki jih ima Policija v zvezi z vzpostavitvijo zunanje schengenske meje. Zunanja meja RS meri 670 km, imamo šest mejnih mednarodnih prehodov, tri zračne in en morski mejni prehod.

3.7 Schengenski informacijski sistem

Prvotne zamisli o nastanku schengenskega informacijskega sistema (v nadaljevanju SIS) so iz leta 1998. Jedro Schengenskega sporazuma in Schengena je osrednji SIS. Vključevanje SIS v EU se razlikuje od Europol. Cilji oziroma naloge SIS so bile (Burian 1999, 49):

- zagotavljanje javne varnosti;
- varnost države in
- uporaba Schengena II v okviru prostega pretoka ljudi.

Delimo ga na dva dela:

- N-SIS⁴ in

⁴ N.SIS – Nacionalni del schengenskega sistema.

- C-SIS⁵, pri tem da je N-CIS računalniško stalno povezan s C-SIS-om.

SIS kot najpomembnejši informacijski sistem vsebuje (Burian 1999, 49):

- zaprosila za aretacijo;
- prepovedi vstopa;
- seznam pogrešanih in zaščito ogrožane javne varnosti ter
- prikrito registracijo in usmerjeno kontrolo.

Tako vsebuje podatke o stvareh kot tudi o ljudeh.

»Uporaba sistema deluje na "hit/no hit" sistemu, ki uporabniku sporoči, ali za določeno osebo velja kak razpis in ali se mora izvesti kakšen ukrep« (Burian 1999, 50).

Dostop do SIS imajo samo pooblaščen osebe. Z utemeljenim zahtevkom se lahko izbrišejo ali popravijo podatki o osebah, ki se nahajajo v registru SIS.

3.8 Schengenski informacijski sistem 2 (SIS II)

SIS je bil zgrajen za petnajst držav članic EU (trinajst tedanjih članic, med njimi dve nečlanici: Norveška in Danska). S širitvijo EU se je povečala potreba po večjem obsegu informacij v primerjavi z zmogljivostjo samega SIS-a. Z zadnjo širitvijo EU, v katero je vstopila tudi RS, se je zunanja meja prestavila na zunanjo mejo z Republiko Hrvaško, ki se trenutno vzpostavlja. Predviden čas za popoln prevzem nadzora na zunanji schengenski južni meji bo predvidoma leta 2007.

Uporaba SIS in SIS II pomeni izboljšave na področjih policijskega in sodnega sodelovanja (Burian 1999, 49):

- v zmanjševanju kriminalnih dejanj;
- emigracij;
- vizni politiki in
- predvsem prostem pretoku ljudi.

Drugi sporazum, ki je bil podpisan leta 19. junija 1990 in je stopil v veljavo leta 1993, uveljavil pa se je šele leta 1995, je znan kot schengenska konvencija – Schengen II in je nadgradnja schengenskega sporazuma iz leta 1985. Šele s Konvencijo se je razrešila dokončna dilema glede odprave mejnih kontrol in prostega pretoka ljudi med državami članicami.

Za razliko od Schengen I bi morala Schengen II potrditi Evropska komisija.

V Kopenhagenu je sprejet tako imenovan program »*Schengen facility*«, ki dodeljuje v obdobju od 2004 do 2006 novim članicam EU 858 milijonov evrov, kot pomoč pri

⁵ C.SIS – Centralni schengenski informacijski sistem v Strassbourgu.

vzpostavitvi zunanje meje. V osemdesetih letih dvajsetega stoletja se je misel o »prostem pretoku ljudi« začela širiti med državljane Evrope.

3.9 Republika Slovenija v Schengenskemu sporazumu

Za vstop RS v EU je bilo treba pripraviti in sprejeti ustrezne formalno pravne podlage. Po osamosvojitvi je RS morala razviti koncept državne meje, pri čemer se je RS opirala na že znani koncept zahodnih držav ter je hkrati že upoštevala zasnovo Schengena.

Leta 2001 je RS podpisala Schengenski izvedbeni načrt, s katerim so se začela pogajanja za vstop RS v EU. V skladu s tem načrtom naj bi bila RS sposobna samostojno izvajati nadzor do leta 2006.

RS mora do leta 2006 vzpostaviti nadzor nad 670 km južne meje s Hrvaško. Po postavitvi schengenske meje s Hrvaško bo na območju RS 66 mejnih prehodov, kjer se bodo izvajali policijski in carinski nadzori.

4 PORAZDELITEV STROŠKOV MED DRŽAVAMI ČLANICAMI EVROPSKE UNIJE

Države članice lahko primerjamo med seboj, in sicer po:

- velikosti posamezne države;
- dolžini meje;
- številu prebivalstva;
- velikosti finančne pomoči;
- BDP na prebivalca itd..

V diplomski nalogi je predstavljena teza, da so stroški obratno sorazmerni razmerju BDP na prebivalca med RS in primerjalno državo. Na ta način je možno predpostaviti celotne stroške meje in ugotoviti sorazmernost stroškov po državah v odvisnosti od BDP na prebivalca, in primerjavo med državami članicami z vstopom v EU 1. maja 2004. Ta primerjava temelji na analizi porazdelitve in porabe stroškov posamezne države, ki so nastali iz vzpostavitve schengenske zunanje meje. Poleg tega je predstavljena analiza, koliko denarja posamezne države potrebujejo za dokončno vzpostavitev schengenske zunanje meje. Izhaja se iz ocene RS, da bodo njeni stroški vzpostavitve zunanje meje okoli 152 milijard tolarjev. Izbrane države so Poljska (kot največja država članica), Madžarska, Litva, Latvija, Estonija in Slovaška.

Iz proračuna EU so financirane kmetijska politika, raziskave, vzpostavitev meje in izobraževalni programi.

4.1 Program Phare

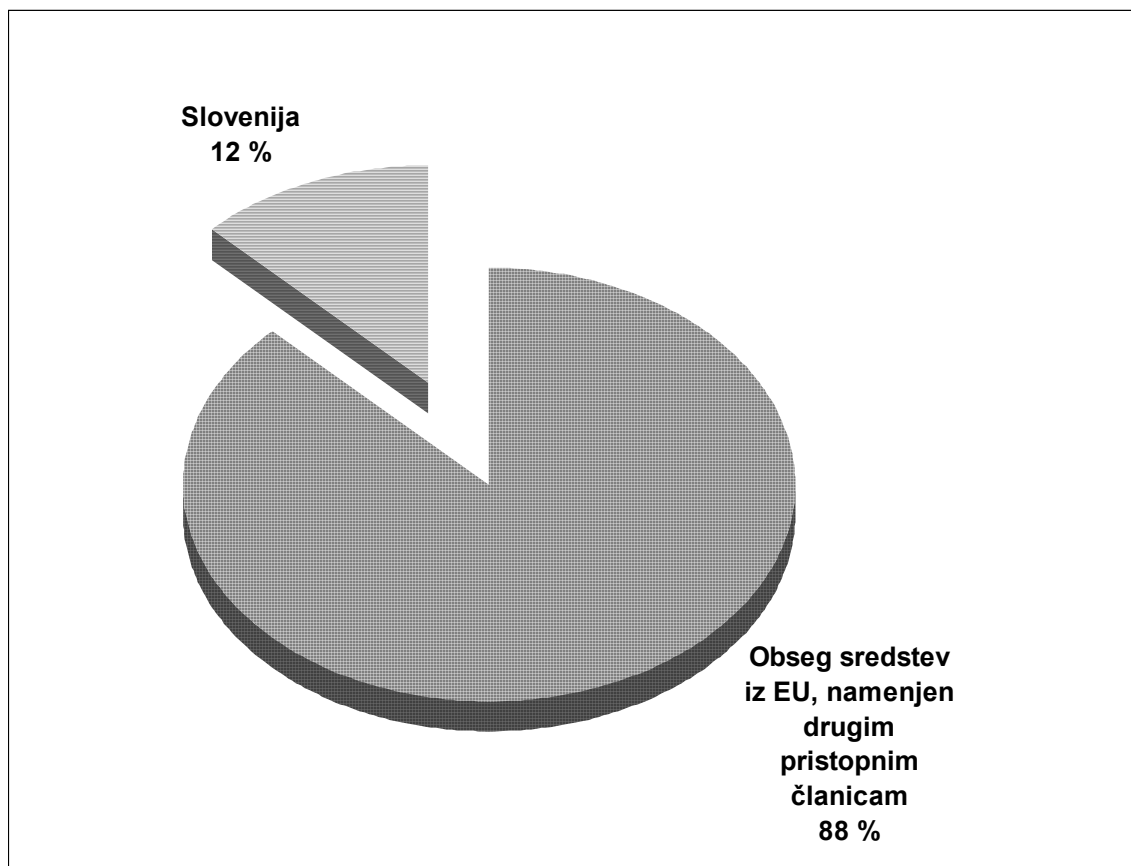
Program Phare je bil ustanovljen leta 1989 in predstavlja glavni finančni inštrument EU pri podpori kandidatki za vstop v EU. Njegov namen je bil vzpostavitev demokracije in tržnega gospodarstva.

Program Phare se je začel izvajati v RS leta 1992, ko je bila RS upravičena do pomoči iz skladov. Tako je med leti 1992 in 1995 prejela že 69 milijonov evrov, namenjenih projektom javne uprave, privatizacije, za regionalni razvoj in razvoj človeških virov.

Pomoč iz programa Phare lahko razdelimo v tri faze (Urad vlade za informiranje 2004-b):

- na tranzicijsko obdobje (med leti 1992 in 1995);
- na predpristopno obdobje (med leti 1996 in 1999);
- na pristopno obdobje (od leta 2000 do 1. 5. 2004).

Slika 4.1: Sredstva EU, namenjena pristopnim članicam

Vir podatkov: Bohinc, 2004.

V EU je nastal poseben sklad, ki je namenjen predvsem sofinanciranju projektov, namenjenih vzpostavitvi in nadzoru meja vzhodnih članic EU. Kot je razvidno iz slike 4.1, ima RS 12-odstotni delež pomoči, ki je namenjena vsem pristopnim članicam. Celotni znesek pomoči znaša med leti 2004 in 2006 750,3 milijona evrov. Za RS je znesek 106,9 milijona evrov, kar pomeni, da preostale članice prejmejo 643,4 milijona evrov.

Z namenom uvajanja schengenskega standarda je RS prejela iz Phare programa 3,3 milijona evrov z namenom financiranja (Evropska unija v Sloveniji 2004):

- računalniške opreme;
- tehnične opreme za nadzor državne meje;
- elektro-optičnega senzorskega sistema;
- programske in strojne opreme za AFIS oziroma sistem za samodejno identifikacijo prstnih odtisov.

Projekt vzpostavitve nadzora državne meje po standardih EU med leti 2000 in 2006 znaša 414 milijonov evrov, od tega je kar 340 milijonov evrov stroškov policije, ki so porabljeni za nadzor zunanje meje, kar predstavlja dva odstotka BDP RS v letu 2001.

4.2 Ocena stroškov za vzpostavitev zunanje Schengenske meje Republike Slovenije

Stroški, ki nastajajo z vstopom RS v EU, se lahko razdelijo na posredne in na neposredne stroške članstva. Izpostavili bomo neposredne stroške, saj vključujejo (Služba vlade za informiranje 2004):

- stroške prilagajanja slovenske zakonodaje zakonodaji EU;
- stroške preoblikovanja državne uprave;
- stroške izpolnjevanja kriterijev za vstop v ekonomsko in monetarno unijo – vključno s stroški izgradnje infrastrukture.

Predvideni stroški širitve EU in vzpostavitve zunanje meje med leti 1990 in 2006 znašajo 69,5 milijard evrov, kar je dejansko majhen znesek v primerjavi z BDP EU. V te stroške so vključeni stroški naložb v infrastrukturo in opremo ter materialni stroški in stroški plač. To pomeni, da je RS (Portal Evropske Unije 2004):

- med leti 1999 in 2002 od EU že prejela 43 milijonov evrov iz skladov Phare,
- v letu 2003 prejela 11 milijonov evrov,
- med leti 2004 in 2006 bo EU prispevala še 107 milijonov evrov, preostanek pa do leta 2010.

Za schengensko varnost bo RS do leta 2010 prejela skupaj 150 milijard tolarjev. Ker celotnih stroškov RS ne bo uspela poravnati sami, bo EU namenila za schengensko varnost do leta 2006 približno 31 milijard tolarjev, kar predstavlja 16 odstotkov vsega denarja, ki ga je EU namenila novim oziroma vzhodnim državam članicam za vzpostavitev vzhodne zunanje schengenske meje.

4.2.1 Porazdelitve stroškov v policiji

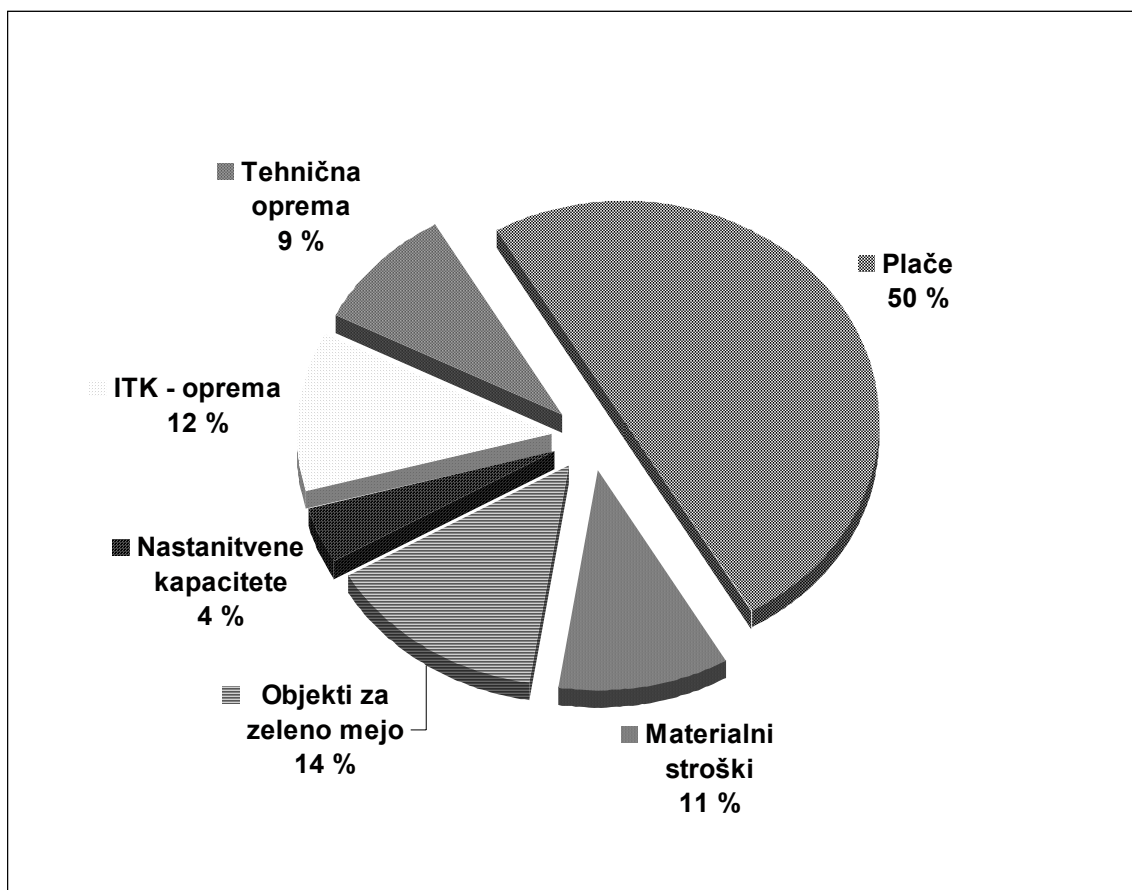
Celotni predvideni stroški vzpostavitve zunanje schengenske meje v obdobju od leta 2000 do leta 2010 bodo predvidoma znašali **152.576.646.745** tolarjev, od tega do leta 2006 v višini 80.448.617.200 tolarjev in preostalih 72.128.029.545 tolarjev v obdobju od 2007 do leta 2010.

V nadaljevanju sliki 4.2 in 4.3 prikazujeta in opisujeta porazdelitev predvidenih stroškov v obdobjih od leta 2000 do 2006 in od leta 2007 do leta 2010.

V nobeni od analiz nismo upoštevali prilagoditve tolarja evru, kar posledično pomeni, da se bodo stroški za izvedbo projekta Schengen v prihodnjih obdobjih verjetno

povečali celo bolj, kot jih prikazujejo vse dosedanje strokovne analize in elaborati s tega področja.

Slika 4.2: Ocena strukture stroškov po vzpostavitvi nadzora državne meje na ravni EU v obdobju od 2000 do 2006

Vir podatkov: Bohinc, 2004.

Zgornja slika prikazuje oceno strukture stroškov policije v obdobju od leta 2000 do leta 2006. Iz prikazane slike je jasno razvidno, da največji del stroškov odpade na plače, in sicer kar 50 odstotkov. Precejšen del stroškov je namenjen izgradnji objektov za zeleno mejo, in sicer 14 odstotkov predvidenih stroškov. Kot izhaja iz članka, kjer je bil objavljen pogovor z mag. Slavkom Debelakom o vzpostavitvi zunanje meje EU z mejo s Hrvaško⁶, je bila večina mejnih prehodov na meji s Hrvaško še vedno črna gradnja. Legalizacija teh črnih gradenj je postopkovno in časovno zahtevna naloga. Izdelati je bilo treba analizo potreb na meji, ki je odvisna od velikosti objektov, predinvesticijskih načrtov, gradbenih načrtov, izvesti bo treba formalni postopek legalizacije ter zgraditi in opremiti tiste mejne prehode, ki danes ne zadoščajo novim schengenskim standardom, pri

⁶ Dne 22. oktobra 2000 dostopno na <http://www.gov.si/uunz/zuns/glasilo2.htm>

tem pa moramo upoštevati dejstvo, da bo treba pridobiti tudi del manjkajočih zemljišč za uspešno izvedbo projekta.

V obdobju od leta 2000 do leta 2006 bo za vzpostavitev schengenske meje porabljenih skupno 12 odstotkov stroškov od predvidenih celotnih stroškov postavitve nadzora namenjenih za ITK-opremo (informacijsko telekomunikacijsko) na bodoči zunanji meji EU.

Kar 11 odstotkov vseh stroškov predstavljajo materialni stroški. Predvidena je torej poraba 8.710.619.961 tolarjev. Njihovega obsega sicer vsebinsko ni možno ta trenutek v celoti definirati, vsekakor pa so to stroški, ki jih bo morala država plačati policiji za uspešno izvedbo projekta izvedbe in nadzora na zunanji schengenski meji.

Nadzor državne meje je pred vstopom v EU nadzorovalo 24 policijskih postaj. Zaradi uspešnega izvajanja schengenskega standarda bo sedaj to nalogo opravljalo 34 policijskih postaj (Izvedbeni načrt za uveljavitev schengenskih standardov nadzora bodoče zunanje meje Evropske unije 2001, 22):

- dvanajst postaj mejne policije z izključno funkcijo izvajanja mejne kontrole;
- sedemnajst postaj mejne policije s kombiniranim področjem – z nalogo varovanja državne meje zunaj mejnih prehodov;
- sedem postaj z nalogo opravljanja splošnih policijskih nalog;
- tri specifične policijske postaje (postaja letališke policije Brnik, postaja pomorske policije Koper in policijska postaja vodnikov službenih psov in konjenikov Maribor).

Pri izgradnji omenjenih postaj potrebujejo (Izvedbeni načrt za uveljavitev schengenskih standardov nadzora bodoče zunanje meje Evropske unije 2001, 24):

- prevozna sredstva – motorna kolesa, osebna, terenska, kombinirana in tovorna vozila – skupaj 323 različnih prevoznih sredstev;
- vodna in zračna plovila – patroljni čoln do 15 in 8 m; helikopter za prevoz do 7 ljudi;
- oprema za nadzor državne meje; sredstva za kontrolo listin za prehajanje državne meje (»schengenski« žigi za mejno kontrolo, naprave za ugotavljanje verodostojnih dokumentov), sredstva za pregled vozil in sredstva za prisilno ustavljanje vozil;
- kriminalistično-tehnično opremo;
- zaščitno opremo – neprebojna oblačila ter čelade;
- posebna tehnična sredstva in pripomočke: naprave za nočno opazovanje, toplotno tehniko – termovizijo, specialne video sisteme za nadzor na mejnih prehodih, detektorje, topografske pripomočke.

Skupna vrednost nabave vse opreme, ki jo policija potrebuje za nadzor meje, znaša 25.229.100 evrov, ob upoštevanju menjalnega tečaja 239,90 tolarja za 1 evro⁷, to predstavlja 6.052.461.090 tolarjev. Samo oprema za nadzor meje znaša 2.644.900 evrov, pomeni 634.511.510 tolarjev. Večina opreme je bila nabavljena v letih 2003 in 2004, tako naj bi bilo eno zračno plovilo v znesku 9.260.000 evrov, to predstavlja 2.221.474.000 tolarjev nabavljeno v letu 2002, drugo pa v letu 2003.

Trenutna tehnična oprema na mejnih prehodih ne zadošča popolnoma schengenskim standardom in kriterijem, zato je v projektu predvidenih 9 odstotkov ocenjenih stroškov, kar znaša 7.495.879.253 tolarjev. Tehnična oprema, ki jo trenutno uporablja policija, bo dopolnjena po zahtevah in standardih EU, to pa predstavlja zelo velik strošek.

Tabela 4.1, ki je povzeta iz izvedbenega načrta za uveljavitev schengenskih standardov, sicer ni popolna, ker zajema le del tehnične opreme in prikazuje odstotno porazdelitev zgoraj navedenih stroškov le do vključno leta 2005, pa vendarle povzema in prikazuje porabo stroškov v skupnem znesku 45.947.724 evrov, kar predstavlja pretežni del zgoraj navedenih stroškov, saj preračun iz evra v tolarje ob upoštevanju menjalnega tečaja 239,90 tolarja za 1 evro znaša 11.027.858.990 tolarjev.

Tabela 4.1: Nabava tehnične opreme po letih

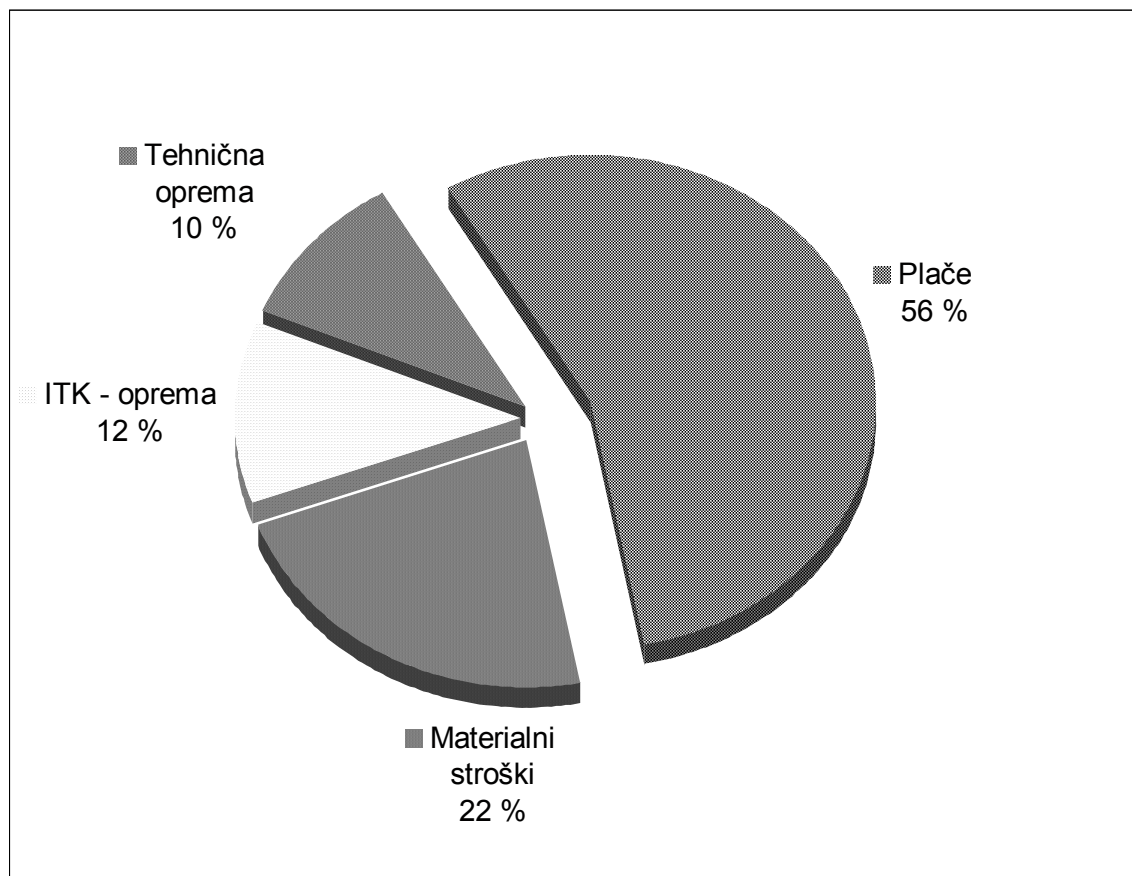
Vrsta Opreme	Ocenjena vrednost	Dinamika realizacije						
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	Skupaj
Posebna oprema	15.969.100	0,37 %	11 %	15 %	23 %	26 %	24 %	100 %
Helikopterja	9.260.000	0 %	0 %	50 %	50 %	0 %	0 %	100 %
ITK-oprema	20.718.624	10 %	10 %	21 %	19 %	21 %	18 %	100 %
Skupaj EUR	45.947.724	5 %	14 %	13 %	24 %	23 %	21 %	100 %

Vir: Izvedbeni načrt za uveljavitev schengenskih standardov nadzora bodoče zunanje meje EU, 2001

Prerazporeditev kadrov posledično pomeni precejšen strošek za policijo, saj bo treba zagotoviti ustrezne bivalne razmere zaposlenim. V tej oceni stroškov so predvideni tudi stroški izgradnje novih nastanitvenih kapacitet na tistih mejnih področjih, ki zaradi oddaljenosti od mest ne nudijo ustreznih bivalnih razmer ali pa jih sploh nimajo, in seveda stroški najema stanovanj v tistih primerih, ko je to možno.

⁷ Po srednjem tečaju Banke Slovenije dne 13. 9. 2004, je bil 1 EURO=239,90 tolarja.

Slika 4.3: Ocena strukture stroškov po vzpostavitvi nadzora državne meje na ravni EU v obdobju od 2007 do 2010

Vir podatkov: Bohinc, 2004.

Slika 4.3 prikazuje predvideno oceno strukture stroškov policije, za obdobje 2007 do 2010 in sicer:

- V letih od 2007 do 2010 policija predvideva 1887 novih zaposlitev, kar predstavlja za to obdobje 56 odstotkov celotnih ocenjenih stroškov.
- Predvideno je, da se bodo materialni stroški za to obdobje povečali na skupaj 22 odstotkov, kar predstavlja 16.159.423.297 tolarjev.
- Za obdobje od 2007 do 2010 policija predvideva, da bo treba zagotoviti za ITK-opremo 12 odstotkov celotnih stroškov, predvidenih za to obdobje (kar je razvidno na sliki 4.3.).
- Znatno povečanje števila zaposlenih v tem obdobju bo zahtevalo tudi precejšnje povečanje nabave nove tehnične opreme po standardih EU. Pri tem je treba upoštevati, da bo del že nabavljene opreme zastaral in bo funkcionalno morda neuporaben, torej jo bo treba na novo nabaviti oziroma vsaj popraviti. Treba je

tudi predvideti, da se bo tehnična oprema izboljševala in bo torej del opreme zamenjan v tem obdobju, ne zaradi tehnične izrabe, temveč zaradi tehničnih izboljšav in novosti.

4.2.2 Kadri

RS se kot edina izmed držav članic ni odločila za ločeno »mejno policijo«, ki bi nadzorovala schengensko mejo. Zagovarjala je koncept policije »biti brez mejne policije«, razlog pa je predvsem v racionalizaciji stroškov. Pogoji, ki ga je RS morala sprejeti, je, da bo policija imela dovolj visoko stopnjo avtonomije za specializacijo in profesionalizacijo izvajanja nalog na zunanji schengenski meji.

Schengenski izvedbeni načrt predvideva ustanovitev 10 novih policijskih enot ob prihodnji zunanji meji EU. Nove zaposlitve potekajo po določbah SAP. Zaradi uresničitve načrta kadrovanja pa mora slovenska policija zaposliti naknadno še 2.494 ljudi. Od vključno leta 2001 do vključno konca leta 2004 je bilo predvidenih 1.887 novih zaposlitev. Mednje se štejejo tako novi diplomanti kot tudi prekvalificirani cariniki, slednjih je 500. Pozabiti ne smemo na fluktuacijo kadrov, zato je treba izšolati več strokovnega kadra, kot se ga dejansko potrebuje. Predvideva se, da bi bilo treba izšolati 2.300 oseb, čeprav se je v navedenih letih na novo zaposlilo skupno 1.887 oseb. Pri novem zaposlovanju mora policija slediti izhodiščem, da mora število zaposlenih zagotavljati učinkovit nadzor zunanje meje ter potrebam kadra v celotni policiji.

Pri kadrih se RS opira na organizacijsko-kadrovski koncept, ki je bil verificiran s strani članic EU in organov EU in ga je potrdila slovenska vlada.

Tabela 4.2 Novi kadri

LETO	NOVE ZAPOSLOTIVE			PREMESTITVE			SKUPAJ
	Kandidati	Diplomanti	Skupaj	Cariniki	Policisti	Skupaj	
2001	422	93	515	0	0	0	515
2002	300	92	392	0	0	0	392
2003	200	0	200	0	0	0	200
2004	280	0	280	500	0	500	780
Skupaj	1202	185	1387	500	0	500	1887

Vir podatkov: Bohinc, 2004

Že v letu 2004 je policija predvidela zaposliti 1.887 oseb in izšolati skupaj 2.300 oseb, ker je bilo treba predvideti spremembe števila zaposlenih iz različnih razlogov, na primer iz menjave delovnih mest, odpuščanja, daljših bolniških odsotnosti in drugega. V letih od 2001 do 2004 je, upoštevajoč tudi obdobje od 2001 do 2004, 1387 na novo zaposlenih. K temu številu novo zaposlenih oseb je treba dodati še 500 carinikov, ki so v

letu 2004 zapustili svoja dosedanja delovna mesta in se prešolali oziroma došolali v skladu z zahtevami Schengena in se zaposlili v policiji.

Za izvajanje policijskega dela se je na novo zaposlilo 280 kandidatov, ki so leta 2004 končali šolanje, in 500 novih carinikov, ki so se morali za ta namen prešolati oziroma došolati. To so predvsem kadri, ki so zaradi ukinitve notranjih meja z Avstrijo in Italijo predstavljali presežek v Carinski upravi in bodo predvidoma po navedeni prekvalifikaciji namesto dosedanjega dela opravljali in izvajali nadzor zunanje schengenske meje.

V letu 2004 je znašal strošek usposabljanja kadrov 34,9 milijona evrov, kar pomeni 8.372.510.000 tolarjev⁸. V letih 2005 in 2006 je predvidenih prav tako po 34,9 milijona evrov.

Ker kadri ne prihajajo samo iz obmejnih krajev, temveč prihajajo iz celotne RS, se postavlja tudi vprašanje namestitve na novo zaposlenih in njihovih družin. Policija je predvidela za namen ureditve stanovanjskega vprašanja 46,7 milijona evrov, torej 11.203.330.000 tolarjev⁹.

Tabela 4.3: Investicije v stanovanja in druga poslopja za zaposlene (v milijonih evrov)

	do 2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Skupaj
Policija	/	/	0,6	4,6	11,9	10,6	19,1	46,7

Vir podatkov: Ministrstvo za notranje zadeve, 2004

V oceni stroškov za vzpostavitev schengenske meje je sorazmerno velik del sredstev, in sicer kar štiri odstotke – do vključno leta 2006, ki so namenjena ureditvi namestitve na novo zaposlenih in premeščenih kadrov in njihovih družin. V primerjavi z dosedanjimi nastanitvenimi zmogljivostmi, ki so zadoščale za do sedaj zaposlene na meji, je morala policija urediti namestitev 1.887 na novo zaposlenim osebam. Ker področja, kjer se bodo nahajali novi mejni prehodi, praviloma niso gosto naseljena, to pomeni novogradnje. Nekaj zmogljivosti bo policija verjetno poiskala med obstoječimi in jih najela, ni pa znanih podatkov, o tem, kolikšen del sredstev od 46,7 milijonov evrov bo namenjenih za novogradnjo in koliko za najem .

4.2.3 Kratka primerjava Republike Slovenije z Avstrijo glede pripravljenosti za vzpostavitev nadzora zunanje meje

Skupni predvideni stroški po analizi investicij Avstrije za uveljavitev schengenske meje za obdobje od leta 1996 do leta 2000 so znašali takratnih 2,733 milijarde avstrijskih

⁸ Po srednjem tečaju Banke Slovenije dne 13. 9. 2004, je bil 1 EURO=239,90 tolarja.

⁹ Po srednjem tečaju Banke Slovenije dne 13. 9. 2004, je bil 1 EURO=239,90 tolarja.

šilingov¹⁰, kar znaša približno 42 milijard tolarjev¹¹ (Burian 1999, 69). Strošek Avstrije za vzpostavitev nadzora zunanje schengenske meje je bil v primerjavi z RS relativno majhen.

Porazdeljeni naj bi bili med (Burian 1999, 69):

- tekoče stroške v višini 46 milijonov avstrijskih šilingov;
- stroške, namenjene informacijskemu sistemu v višini 590 milijonov avstrijskih šilingov, od tega:
 - 394 milijonov avstrijskih šilingov za nakup tehnične opreme;
 - 196 milijonov avstrijskih šilingov za instalacijo in vzdrževanje tehnične opreme;
- stroške za tehnično opremo mejne službe v višini 2,1 milijarde avstrijskih šilingov, od tega je bilo:
 - 1,535 milijarde avstrijskih šilingov materialnih in
 - 562 milijonov avstrijskih šilingov kadrovskih stroškov.

Problem, s katerim se srečuje RS v primerjavi z Avstrijo, je v tem, da je Avstrija imela v času vzpostavitve schengenske meje zgrajene in legalizirane praktično vse mejne objekte, ki so zadoščali tudi po svojih zmogljivostih in jih torej ni bilo treba še dodatno dograjevati. Delno so jih prenovili in posodobili, kar pa ni predstavljalo velikih stroškov. RS mora poleg legalizacije, večine objektov na novo zgraditi oziroma dograditi, ker ne zadoščajo schengenskim kriterijem (Burian 1999, 69).

Tudi prometne povezave v Avstriji z mejnimi prehodi, kot kažejo analize, niso bile vštete kot novogradnje, saj je Avstrija prometno infrastrukturo vzpostavila dovolj kakovostno že v obdobju pred Schengenom. To pa je v trenutku vzpostavitve schengenske meje pomenilo veliko prednost v primerjavi z RS v finančnem, časovnem in organizacijskem smislu, saj moramo ob tem upoštevati, da analize kažejo, da bo morala RS samo za obnovo obstoječih mejnih objektov predvideti 35 milijard tolarja, za izgradnjo ustrezne cestne infrastrukture, ki je v času priprave na Schengen RS še nima, pa še dodatnih 70 milijard tolarjev (Debelak, 2000).

4.3 Primerjalna analiza porazdelitve stroškov, namenjenih vzpostavitvi zunanje schengenske meje

V nadaljevanju bo predstavljena analiza in primerjava med določenimi državami članicami EU, in sicer glede na njihov BDP na prebivalca in višino stroškov, ki bi jih

¹⁰ Tečaj ATS na dan 31.12.2000 je znašal 15,3708 SIT

¹¹ V tem poglavju je izpostavljena primerjava RS z Avstrijo, ker je le-ta prevzela nadzor nad schengensko zunanjo mejo pred RS.

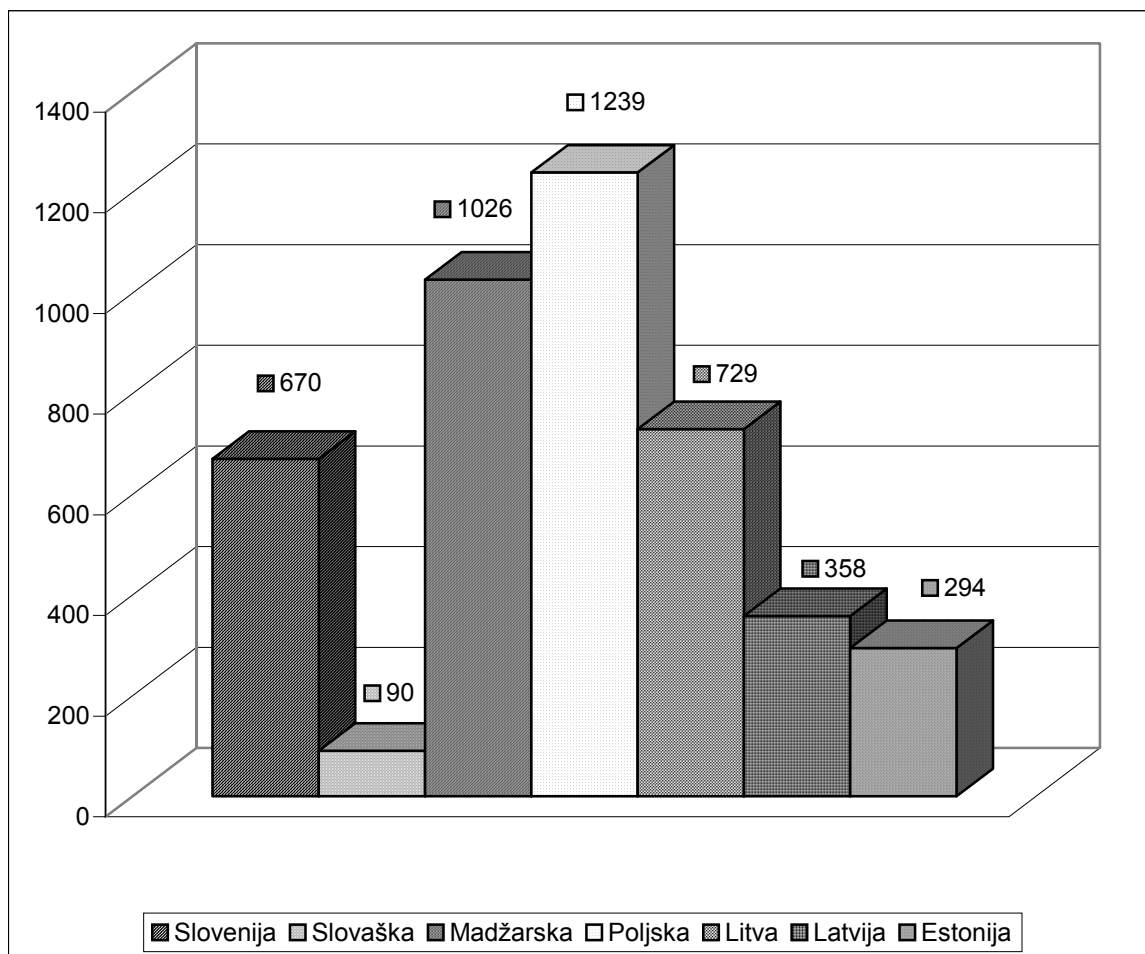
posledično lahko imele za vzpostavitev nadzora bodoče zunanje meje EU. V to primerjavo so vključene države članice EU, ki imajo zunanjo mejo. To so Slovenija, Poljska, Litva, Latvija, Estonija, Madžarska in Slovaška.

Češka je edina država članica EU, ki nima zunanje meje, kar posledično pomeni, da tudi ne nosi stroškov za vzpostavitev te meje. Vzpostaviti pa mora nadzor nad notranjo schengensko mejo.

Malta in Ciper nista vzorčni predmet primerjave, saj nimata kopenske zunanje meje, temveč samo morsko.

V analizi primerjamo države članice, ki imajo zunanjo kopensko mejo in so vstopile v EU leta 2004. Primerjava izhaja iz dveh znanih dejstev, to sta BDP na prebivalca posamezne države članice in sistematizirana analiza stroškov, ki jih ima RS za vzpostavitev zunanje schengenske meje s Hrvaško. Za lažje razumevanje višine stroškov, ki jih imajo države članice, smo upoštevali razvitost vsake države v času prevzema nadzora nad zunanjo mejo. V nadaljevanju je predstavljena in podrobno opisana analiza stroškov, ki bi jih morala imeti vsaka posamezna država oziroma jih ima za vzpostavitev svoje zunanje schengenske meje, vse pa izhaja iz predpostavke stroškov Slovenije.

Slika 4.4 Dolžina zunanje schengenske meje v kilometrih

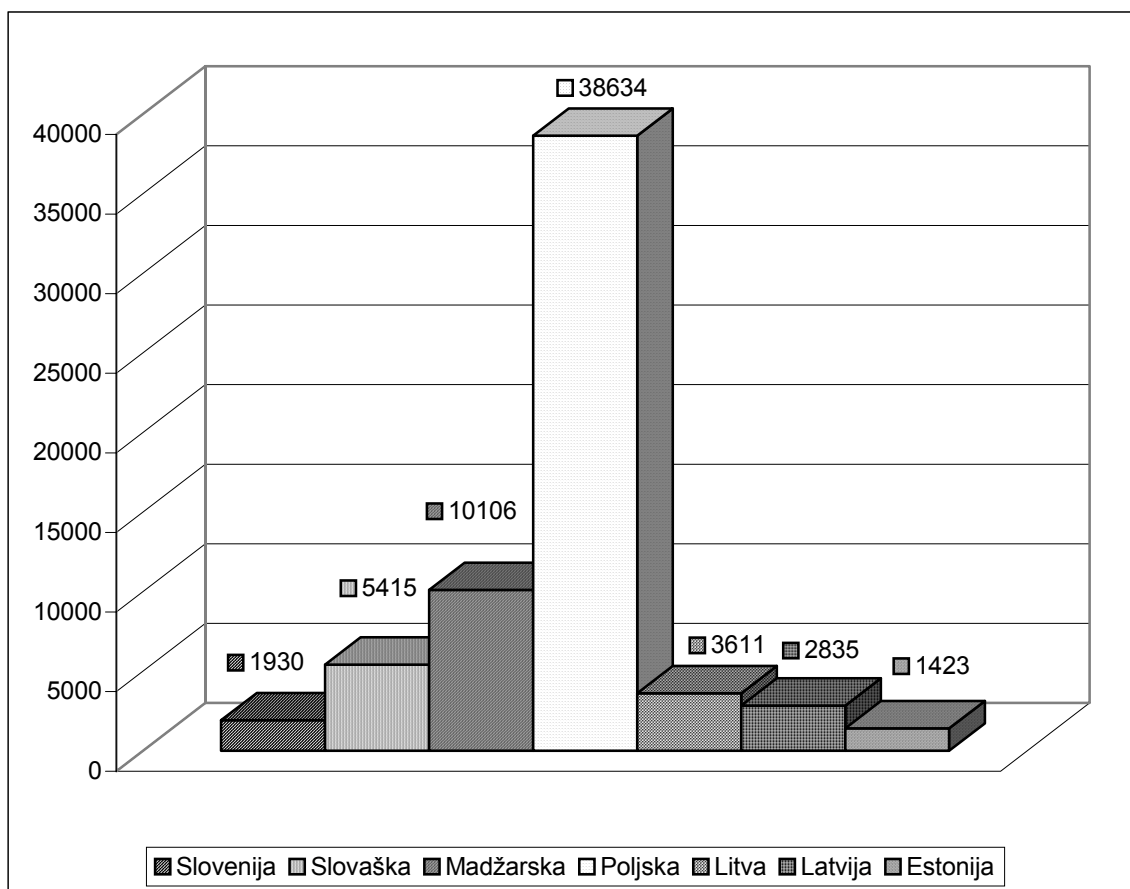
Vir podatkov: Bohinc, 2004.

Pri ocenjevanju predvidenih stroškov vzpostavitve zunanje schengenske meje pri navedenih državah se kot eden najbolj razumljivih kriterijev pojavlja dolžina schengenske zunanje meje, ki pripada posamezni državi.

Pri tej razporeditvi in neupoštevanju kakršnih koli drugih vplivov bi zaradi dolžine meje imela največji strošek Poljska, nato Madžarska, Litva in Slovenija.

Če predpostavljamo, da se stroški vzpostavitve meje pokrivajo tudi s sredstvi iz držav, ki to mejo imajo, lahko hitro ugotovimo, da je samo kriterij dolžine meje ob predpostavki, da posamezni odseki meje zahtevajo različne stroške zaradi konfiguracije terena, do sedanje opremljenosti nadzornih organov itd., je jasno, da samo kriterij dolžine meje nikakor ni zadosten in da je treba pri ocenjevanju predvidenih stroškov ocenitve meje preizkusiti tudi druge možnosti pokrivanja stroškov za vzpostavitev nadzora na schengenski zunanji meji.

Slika 4.5 Število prebivalcev v državah članicah EU v tisoč

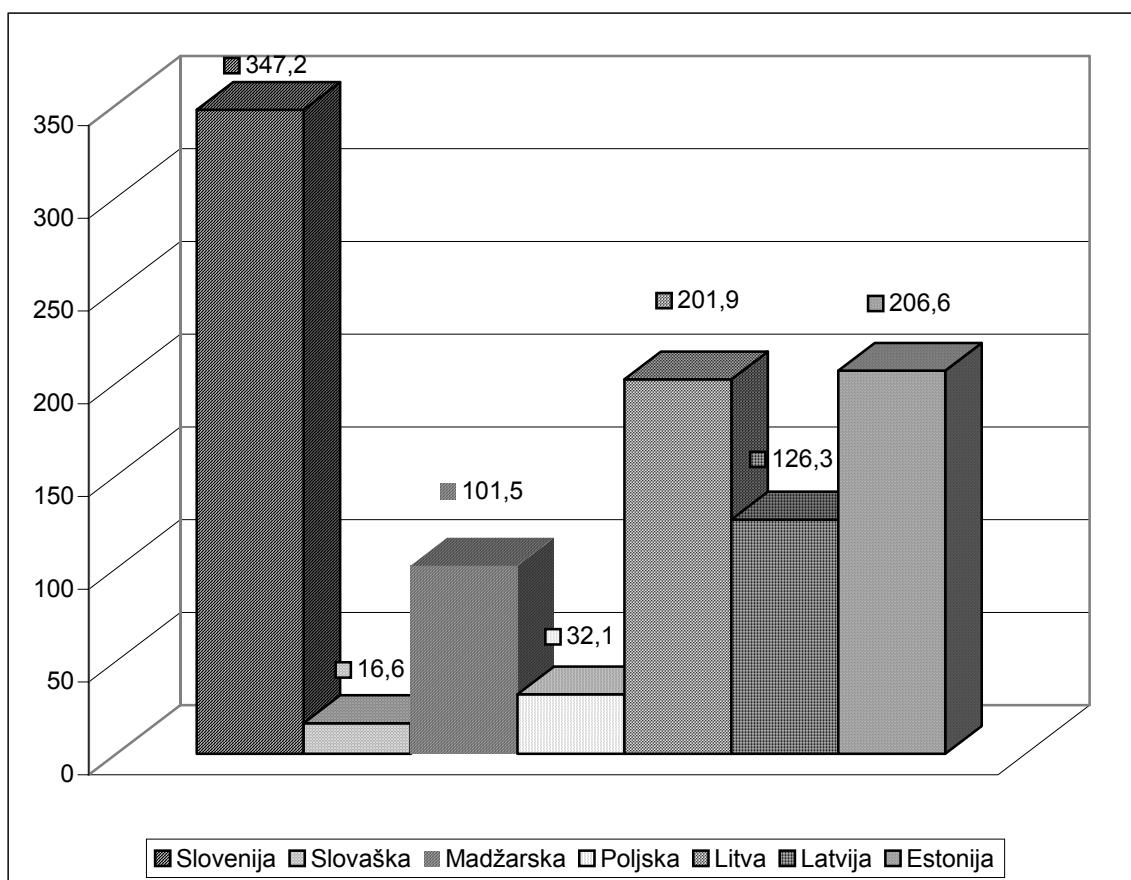
Vir podatkov: Bohinc, 2004.

Drugi možni kriterij za ocenjevanje stroškov vzpostavitve zunanje schengenske meje bi lahko temeljil na številu prebivalcev posamezne države. Tega kriterija zaradi izrazitega izstopanja Poljske skoraj ni možno zagovarjati, ker bi na ta način, na primer Slovenija, glede na dolžino meje, kar je prikazano na sliki 4.4, dobila nesorazmerno majhen del pokrivanja stroškov za vzpostavitev meje, ker ima po tem kriteriju premalo prebivalstva. Tako bi bilo breme pokrivanja stroškov vzpostavitve schengenske meje na prebivalca in na dolžino meje, ki jo Slovenija ima, preveliko.

Zaključimo lahko, da bi zaradi enakomernosti finančne obremenitve pokrivanja stroškov na prebivalca bila Slovenija v primerjavi z ostalimi izrazito preobremenjena. Podobno bi veljalo tudi za Madžarsko in Slovaško. Jasno pa je, da bi bila z upoštevanjem samo tega kriterija sorazmerno neobremenjena samo Poljska.

Iz tega sledi, da je ta kriterij ocenjevanja predvidenih stroškov lahko pomemben, ne more pa biti v nobenem primeru edini.

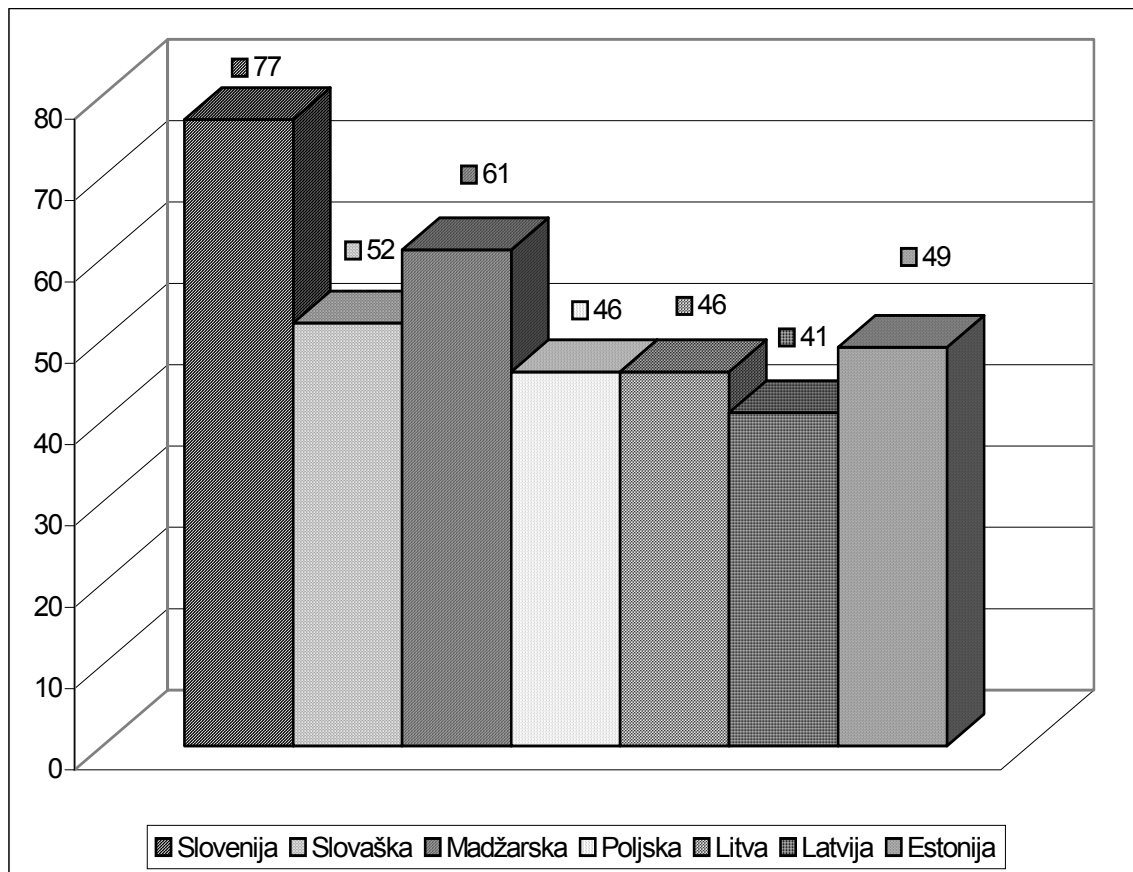
Slika 4.6 Dolžina schengenske meje na milijon prebivalcev posameznih članic EU v kilometrih

Vir podatkov: Bohinc, 2004

Z združitvijo kriterijev dolžine schengenske zunanje meje, slika 4.4, in števila prebivalcev posamezne države, slika 4.5, lahko uvedemo nov kriterij ocenjevanja stroškov, in sicer razmerje med dolžino schengenske meje in številom prebivalcev, merjeno v milijonih. To ponazarja slika 4.6. Ocenjujemo, da zopet neenakomerno razporeja predvidene stroške vzpostavitve zunanje schengenske meje. Slovenija bi v tem primeru zaradi izrazito »visokega kilometra dolžine meje na milijon prebivalcev« imela največje stroške za vzpostavitev meje, Poljska kot primerjalna država pa izrazito majhne oziroma skoraj zanemarljive. Zato menimo, da niti ta kriterij kot samostojen za ocenjevanje predvidenih stroškov nima prave teže.

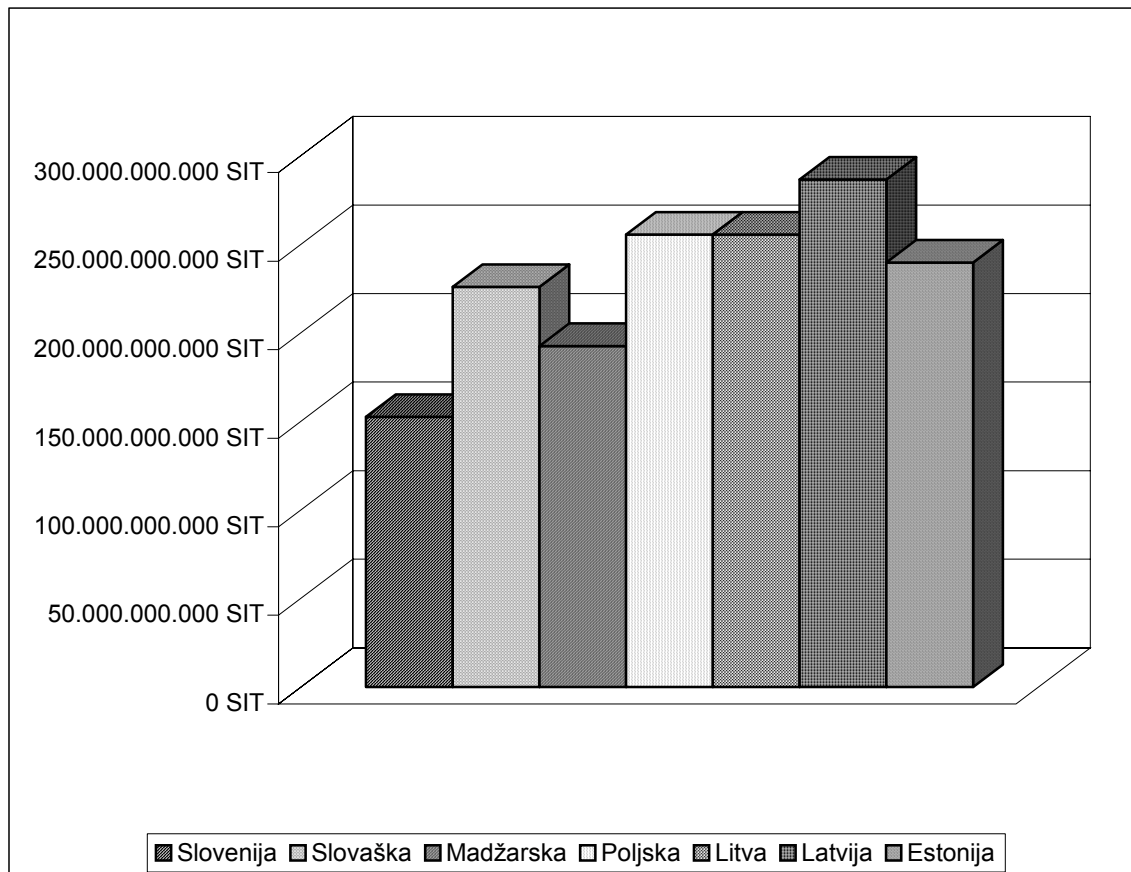
Slika 4.7 Višina BDP na prebivalca posamezne države članice EU v odstotkih od povprečja EU

Vir podatkov: Urad vlade RS za informiranje, 2004-f

Po podatkih Evropske statistične agencije Eurostat za leto 2003, je razpon BDP na prebivalca med posameznimi državami članicami EU, kot so RS, Slovaška, Madžarska, Poljska, Litva, Latvija in Estonija, od 49 do 77 odstotkov v primerjavi s povprečjem celotne EU. Ti kazalci kažejo, da je BDP na prebivalca v navedenih posameznih članicah EU relativno ugoden, čeprav Latvija dosega najnižje mesto z 41 %. RS je med navedenimi državami članicami EU na prvem mestu in dosega 77 % BDP na prebivalca v primerjavi s povprečjem celotne EU.

Slika 4.8 Višina stroškov vzpostavitve zunanje schengenske meje posamezne članice EU

Če izhajamo iz predpostavke, da na stroške vzpostavitve zunanje schengenske meje prav gotovo vpliva splošna razvitost posamezne države (infrastruktura, komunikacije, cestna omrežja, zračne povezave itd.), pomeni, da so predvideni stroški po posameznih državah, ne glede na dolžino meje in ne glede na število prebivalcev, odvisni predvsem od razvitosti države, ta pa se izkaže z BDP na prebivalca. To pomeni, da bodo bolj razvite države imele (z višjim BDP na prebivalca) sorazmerno nižje stroške za vzpostavitev meje kot relativno manj razvite države. Na podlagi te ocene smo predpostavili, da je BDP na prebivalca lahko dovolj zanesljiv podatek in predvsem tudi primerljiv.

Ker so predvideni stroški za vzpostavitev meje po posameznih državah težko dostopni, smo na podlagi podatkov za RS, ki so nam bili dostopni, in na osnovi BDP na prebivalca posameznih držav, izdelali sliko 4.8, ki ponazarja predvidene stroške po posameznih državah.

Menimo, da je ocena najboljši približek in da izkazuje na podlagi predvidenih stroškov za Slovenijo, ki so 152.576.646.745 tolarjev, tudi predvidene stroške ostalih držav, upoštevajoč njihovo razvitost. Postopek izračuna višine stroškov posamezne države članice, kot kaže slika 4.8, prikazujemo v prilogi A.

Tabela 4.4: Izračun predvidenih stroškov za nadzor nad zunanjo schengensko mejo

	BDP na prebivalca (EU=100)	Stroški nadzora in vzpostavitve meje	Stroški na milijon prebivalcev	Stroški na kilometer meje
Slovenija	77	152.576.646.745 SIT	79.055.257 SIT	227.726.338 SIT
Poljska	46	255.400.039.117 SIT	6.610.758 SIT	206.134.011 SIT
Litva	46	255.400.039.117 SIT	70.728.341 SIT	350.342.989 SIT
Latvija	41	286.546.385.350 SIT	101.074.563 SIT	800.408.898 SIT
Estonija	49	239.763.302.028 SIT	168.491.428 SIT	815.521.435 SIT
Madžarska	61	192.596.750.809 SIT	19.057.664 SIT	187.716.131 SIT
Slovaška	52	225.930.803.834 SIT	41.723.140 SIT	2.510.342.265 SIT
SKUPAJ		1.608.213.967.000 SIT	486.741.151 SIT	5.098.192.068 SIT

Tabela 4.4 predstavlja ovrednotenje slik 4.1, 4.2, 4.4 in 4.5. Seštevek stolpcev prikazuje predvidene stroške izgradnje schengenske meje EU.

Izračun predvidenih stroškov za nadzor nad zunanjo schengensko mejo, v katerega smo vključili države članice EU, in sicer Slovenijo, Poljsko, Litvo, Latvijo, Madžarsko, Slovaško in Estonijo, kaže, da ima Poljska najnižji strošek po kriteriju števila prebivalstva, in sicer 6.610.758 tolarjev, največji strošek po istem kriteriju pa Estonija, na katero odpade 168.491.428 tolarjev.

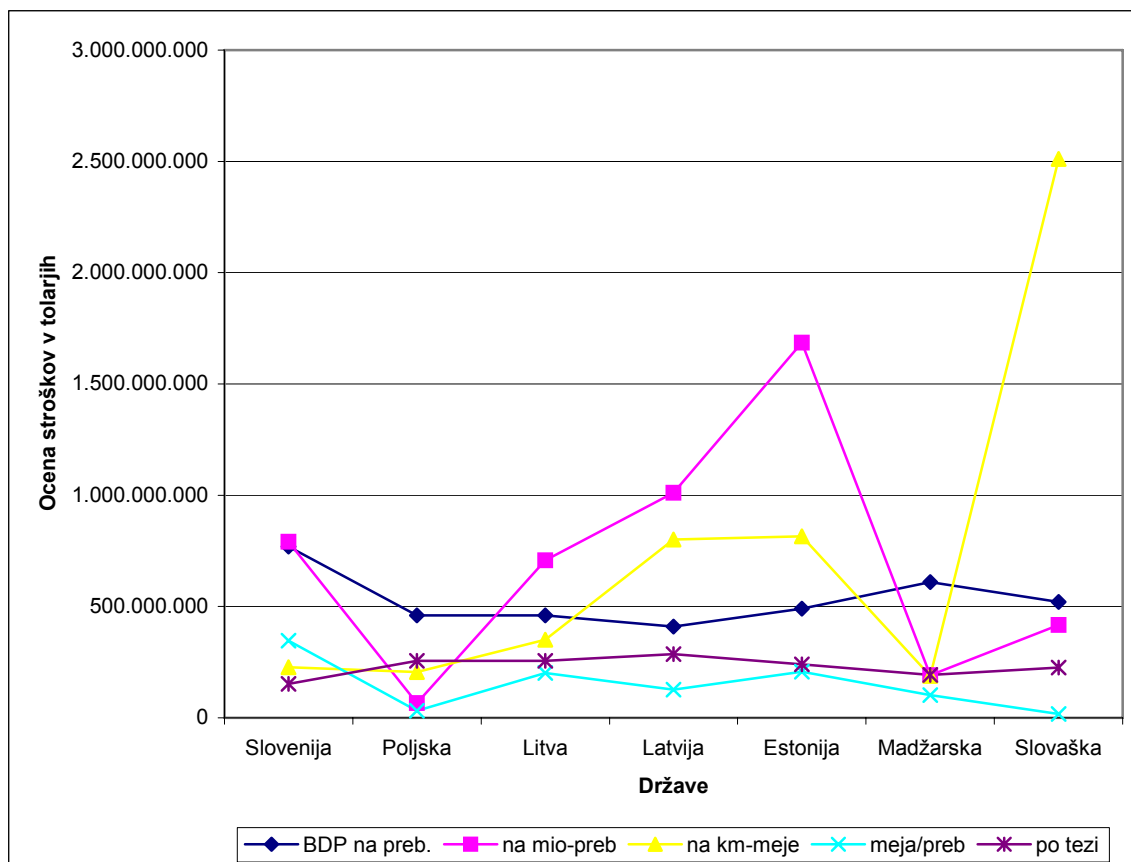
Analiza je pokazala, da je Slovaška najbolj obremenjena v pogledu stroškov na kilometer meje, in sicer odpade na kilometer njene meje 2.510.342.265 tolarjev, medtem ko je Madžarska najmanj obremenjena po tem kriteriju. Njen strošek za kilometer meje znaša samo 187.716.131 tolarjev. Tolikšna razlika v stroških ne pomeni, da sta kot državi tudi sicer predvideli bistveno različne stroške za pripravo nadzora in vzpostavitve meje. Slovaška ima 5.415.000 prebivalcev, Madžarska pa 10.106.000 prebivalcev.

Podobna slika se kaže, da je Estonija najbolj obremenjena po kriteriju stroškov na milijon prebivalcev, in sicer s 168.491.428 tolarjev, najnižje stroške na milijon prebivalcev pa ima po tem kriteriju Poljska, in sicer v višini 6.610.758 tolarjev, pri tem ima Estonija 1.423.000 prebivalcev, Poljska pa 38.634.000 prebivalcev. Tudi v tej primerjavi imata državi pri stroških na milijon prebivalcev popolnoma drugačna

izhodišča. Seveda pa to ne pomeni, da sta kot državi predvideli bistveno različne stroške za pripravo nadzora in vzpostavitev zunanje schengenske meje.

Upoštevanje BDP na prebivalca, ki izkazuje splošno stopnjo razvitosti države, je vsekakor eden od zelo pomembnih kriterijev pri stroškovni oceni vzpostavitve zunanje meje. V tabeli 4.7 je Latvija z 41 odstotki BDP na prebivalca od povprečja petindvajseterice EU med državami, ki imajo zunanjo schengensko mejo, manj razvita in zato se tudi ocenjuje, da bo imela najvišje stroške za pripravo vzpostavitve nadzora na svoji zunanji schengenski meji, hkrati pa se za Slovenijo, ki ima najvišji odstotek BDP na prebivalca (77 % BDP na prebivalca od povprečja petindvajseterice EU, kot najbolj razvita oziroma najbolj pripravljena država), predvideva najnižje stroške za vzpostavitev zunanje schengenske meje. Če upoštevamo kot kriterij BDP na prebivalca v primerjavi s povprečjem BDP na prebivalca petindvajseterice, lahko na ta način predpostavimo predvidene stroške za vzpostavitev zunanje schengenske meje, ki se nanašajo na obravnavane države. Na ta način so izračunani stroški ocenjeni na 1.608.213.967.000 tolarjev. Pri ocenjevanju številčnih podatkov, ki se nanašajo na stroške vzpostavitve in nadzora zunanje schengenske meje, pa velja biti previden, kajti natančne številke, ki jih države namenjujejo in jih bodo predvidoma namenile, so izredno težko dostopne ali pa zaradi različnih državnih interesov nedostopne.

Slika 4.9 Primerjava novih članic EU, ki imajo zunanjo mejo

Izhajajoč iz teze, ki smo jo postavili, da so stroški obratno sorazmerni razmerju BDP na prebivalca med RS in primerjalno državo, je možno predpostaviti celotne stroške meje in ugotoviti sorazmernost stroškov po državah v odvisnosti od BDP na prebivalca.

Ocenili smo tudi predvidene stroške po naslednjih kriterijih:

- stroške na milijon prebivalcev posamezne države;
- stroške na kilometer meje zunanje schengenske meje;
- koliko meje je na milijon prebivalcev.

Vse skupaj smo primerjali s tezo o stroških zunanje schengenske meje sedmih držav članic EU.

Ugotovili smo, da je povezava med BDP na prebivalca in razmerjem meja na milijon prebivalcev dobra. Večje odstopanje je zaslediti edino pri Latviji, ki ima najnižji BDP na prebivalca, vendar po kriteriju meja na prebivalca ni najnižja. Po tezi naloge bi bila Latvija deležna največjih sredstev za pokrivanje stroškov za vzpostavitev in nadzor nad zunanjo schengensko mejo.

Ko ocenjujemo stroške po kriteriju stroškov na kilometer meje, ugotovimo, da stroški bistveno odstopajo od teze diplomske naloge pri Latviji in Estoniji ter izrazito pri Slovaški. Ko ocenjujemo stroške po kriteriju na milijon prebivalcev, ugotovimo, da ima pri tem največje stroške Estonija.

Iz vseh teh primerjav lahko zaključimo, da je izbor osnovnega kriterija po BDP na prebivalca pravilen, ker tudi najboljše sovpada z razmerjem dolžine meje na milijon prebivalcev, saj so odstopanja namreč najmanjša. Tako na primer teza naloge določi za Madžarsko tudi natančno razmerje glede na prebivalstvo oziroma glede na dolžino meje. Ravno na primeru Madžarske, za katero nismo mogli pridobiti nobenih podatkov, smo s tezo naloge predvideli stroške na kilometer meje in na milijon prebivalcev, ki se s tezo naloge popolnoma skladajo. Razloge, ki pripeljejo do povečanja relativnih stroškov na milijon prebivalcev (Latvija, Estonija) oziroma povečanja relativnih stroškov na kilometer meje (Slovaška), pa moramo iskati v zahtevnosti meje v Latviji, Estoniji in na Slovaškem, čeprav po kriteriju meja na milijon prebivalcev prej omenjenih razlik v stroških ne izkazujejo.

Ocenjujemo, da pri oceni stroškov sedmih držav članic EU (Latvija, Litva, Estonija, Madžarska, Slovaška, Poljska in Slovenija) nastopa kot pomemben kriterij razmerje dolžina meje na prebivalca in BDP na prebivalca obravnavane države. Na podlagi analize so državam članicam najbližji naslednji kriteriji:

- Sloveniji je najbližji strošek na kilometer meje;
- Poljski je najbližji strošek na kilometer meje;
- Litvi je najbližji strošek km meje na prebivalca;
- Latviji je najbližji strošek km meje na prebivalca;
- Estoniji je najbližji strošek km meje na prebivalca;
- Madžarski je najbližja ocena stroškov po kriteriju meje na milijon prebivalcev;
- Slovaški sta najbližja kriterija stroški na milijon prebivalcev in stroški količnika meje na prebivalca, medtem ko strošek na kilometer meje bistveno odstopa od teze naloge.

5 SKLEP

RS se je z vstopom v EU zavezala prevzeti nadzor nad zunanjo schengensko mejo s Hrvaško. Prevzem nadzora na zunanji meji velja za RS od osamosvojitve leta 1991, poleg vstopa v EU, za enega najzahtevnejših projektov tako z logističnega kot s finančnega vidika.

Vstop in prevzem nadzora na meji prinaša mnogo sprememb: prost prehod ljudi in tovora, večjo možnost zaposlitev in izobraževanja.

Namen diplomske naloge je bil izračun stroškov, ki jih imajo države članice iz naslova vzpostavitve policijskega nadzora zunanje schengenske meje. Ključna sta bila znana podatka, ocena stroškov Slovenije in BDP na prebivalca, in sicer če zavzamemo stališče, da je za denarno pomoč in ugotovitev višine stroškov države pomembna uspešnost in razvitost. Seveda poleg BDP na prebivalca vplivajo tudi še drugi faktorji, ki so v diplomski nalogi upoštevani, vendar niso analizirani, ker obseg diplomske naloge to ne dopušča.

Dejanski prevzem nadzora na zunanji schengenski meji ni dokončno znan. Problemi, ki otežujejo prevzem nadzora, predvidenega za leto 2007, so dejansko v izdelavi informacijskega sistema SIS II. Po nekaterih ugotovitvah bi bilo mogoče enostavneje nadgraditi oziroma dopolniti SIS I, kot pa na novo izdelati SIS II. Vsebina, ki jo schengenski informacijski sistem vsebuje, je obsežna. Zajema namreč podatke, ki vključuje 25 držav članic, in jim mora omogočati hiter dostop do njih kjer koli. Dejanski prevzem nadzora in uvedba SIS-a II je mogoče predvideti za leto 2008. Izgradnja informacijskega sistema je zaupana podjetju Hewlett Packard (HP).

Delež pomoči, ki ga RS prejme v primerjavi z ostalimi članicami EU, je zelo majhen. Posledično mora RS iz proračuna nameniti večji delež za mejo. Zavedati se je treba, da mora meja ustrezati vsem schengenskim standardom, ne glede na to, da Hrvaška vstopa v EU, kar pomeni, da čez nekaj let tudi RS ne bo imela meje. Imeli bomo le notranji nadzor, kot ga ima že sedaj Češka. Z odpravo meje se bo pojavil presežek kadrov, ki se sedaj kaže pri odpravi meje z Italijo in Avstrijo, čez nekaj let pa bo ta problem tudi na meji s Hrvaško. Predvidenih je bilo 500 prezaposlitev carinikov v policiste. Današnje stanje je drugačno, saj se je le 161 carinikov odločilo za delo v policiji in le 28 na meji s Hrvaško. Kot kaže, bo kljub dobrim stranem vključitve RS v EU in prevzem nadzora na zunanji meji RS v prihodnosti soočena s problemom presežka kadrov.

Dokumentacijsko gradivo za diplomsko nalogo je bilo težko pridobiti. Literature, ki bi jo lahko uporabili v namene pisanja diplomske naloge, je malo ali pa so podatki nepopolni oziroma delni. Gradivo je dostopno v državnih službah, ki se ukvarjajo z vzpostavitvijo zunanje meje, in sicer le toliko, da se lahko pregleda, podrobnosti pa se ne sme uporabiti oziroma vključiti v diplomsko nalogo, saj imajo oznako zaupno.

Ugotovili smo, da ima Slovenija z vidika stroškov pripravljeno zelo dobro in sistematično razčlembo, česar pa za druge članice EU ne moremo trditi. Ustanove, ki zbirajo podatke o stroških in tudi o prihodkih pomoči, to se pravi o celotni vrednosti projekta nadzora zunanje meje, so razpršene po različnih vladnih uradih, tako da je dejanska skupna vrednost projekta zdaj še neznana. Znana bo čez nekaj let, ko bo nadzor na celotni vzhodni meji že deloval in bodo znani vsi problemi, ki so jih države članice imele v času prilagajanja in prevzemanja celotnega nadzora na zunanji meji.

LITERATURA

- Action Plan For The Implementation of Schengen Standards to Control the Future External Border of the European Union*. 2001. Intergovernmental Conference of the Accession of the Republic of Slovenia to the European union. Prepared by: Ministry of the Interior, Ministry of Foreign Affairs, ministry of Justice, Government Office for European affairs.
- Akt o pogojih pristopa Češke Republike, Republike Estonije, Ciper, Latvije, Litve, Madžarske, Malte, Poljske, Slovenije in Slovaške in prilagoditev pogodb, na katerih temelji EU*.
- Bohinc, Rado. 2004. *Načrt vzpostavitve nadzora bodoče zunanje meje*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve.
- Burian, Dušan. 1999. *Schengen v praksi*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve.
- Debelak, Slavko et. al.(2000). *Projekt vzpostavitve varnostnega, carinskega in inšpekcijskega nadzora na zunanji meji evropske unije – analiza stanja in predlogi ukrepov*. Okno uprave Glasilo Združenja strokovnih delavcev upravnih notranjih zadev (online), 76 odstavkov. Dostopno na: <http://www.gov.si/uunz/zuns/glasilo2.htm>.
- European Commission. 2004. *Schengen facility*. Bruselj.
- Fontaine, Pascal. *Europe in 12 lessons*. 2004. Bruselj: European Commission
- Izvedbeni načrt za uveljavitev schengenskih standardov nadzora bodoče zunanje meje Evropske unije*. 2001. Ljubljana: Služba vlade RS za evropske zadeve.
- Ješovnik, Peter. 2000. *Evropska unija*. Koper: Visoka šola za management.
- Načrtovana, porabljena in predvidena sredstva za financiranje projektov za vzpostavitev nadzora nad bodočo zunanjo mejo EU*. 2003. Ljubljana: Služba vlade RS za evropske zadeve.
- Official Journal (C 340); 37 I.L.m.56, 1997. *Treaty of Amsterdam, Amending the Treaty on European Union, the treaties Establishing the European Communities and Certain Related Acts, (Treaty of Amsterdam)*.
- Official Journal (C 80). 2001. *Treaty of Nice Amending The Treaty On European union, The Treaties Establishing The European communities and Certain Related Acts (Treaty of Nice)*.
- Official Journal (C 191). 1992. *Treaty of European Union. The Treaties Establishing The European communities and Certain Related Acts (Treaty of Maastricht)*.
- Rupel, Dimitrij. 3. 3. 2001. *Širitev in združevanje EU, pričakovanje Slovenije in drugih članic: članek*. Ljubljana: Revija Tajnica. 2004. *Moja Evropa*. Ljubljana: GV Revije.
- Reinhard, Veser. 2004. *Die Neuen in der EU*. Wien: Holzhausen Verlag.
- Slovenija v Evropski uniji*. 2003. Ljubljana: Urad Vlade za informiranje.
- Slovenija in EU o pogajanjih in njihovih posledicah*. 2003. Ljubljana: Urad Vlade Rs za informiranje.
- Vzpon med Evropske zvezde – Slovenska pot v Evropsko unijo*. 2004. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve RS

VIRI

- Ministrstvo za notranje zadeve. *Schengenski sporazum*. Dostopno na: <http://www.mnz.si/si/1921.php> (1.4.2004-a)
- Ministrstvo za notranje zadeve. Nastanek tretjega stebra v Maastrichtu.. Dostopno na: <http://www.mnz.si/si/1932.php> (19.10.2004-b)
- Ministrstvo za zunanje zadeve. *Ključni datumi v odnosih Slovenije z Evropsko unijo*. Dostopno na: http://www.sigov.si/mzz/slovenija_in_eu/kljucni_datumi.html (11.6.2004)
- Portal evropske unije. *Enlargement: Frequently Asked Questions*. Dostopno na: <http://europa.eu.int/comm/enlargement/faq/faq2.htm> (13.7.2004)
- Služba vlade za evropske zadeve. 2004. *Katere reforme so morale pred vstopom v Eu opraviti Estonija, Češka, Madžarska in Poljska in kakšen je njihov napredek*. Dostopno na: <http://evropa.gov.si/evropomocnik/question/619-155/> (19.7.2004-a)
- Služba vlade za evropske zadeve. 2002. *Kakšni bodo stroški vključevanja Slovenije v Evropsko unijo*. Dostopno na: <http://eu.literal.si/evropomocnik/question/475-114/> (10.6.2004)
- Služba vlade za evropske zadeve. 2003. *Kateri so simboli Evropske unije*. Dostopno na: <http://evropa.gov.si/evropomocnik/question/796-155/> (12.6.2004-b)
- Služba vlade za evropske zadeve. *Kratka predstavitev*. Dostopno na: <http://evropa.gov.si/predstavitev/> (17.5.2004-c)
- Služba vlade za evropske zadeve. 2003. *Zakaj se Slovenija vključuje v Evropsko unijo*. Dostopno na: <http://eu.literal.si/aktualno teme/2003-03-03/zakaj/> (10.6.2004-d)
- Urad vlade za informiranje. 2003. *Katere države lahko postanejo članice Evropske unije in kako*. Dostopno na: <http://evropa.gov.si/evropomocnik/question/605-155/> (13.5.2004)
- Urad vlade za informiranje. 2000. *Vzpostavitev zunanje meje EU na meji s Hrvaško*. Dostopno na: <http://evropa.gov.si/publikacije/evrobilten/evrobilten-22-02> (28.6.2004)
- Urad vlade za informiranje. *Predpristopna pomoč*. Dostopno na: <http://evropa.gov.si/vkljucevanje/program-phare/pristopna-pomoc/> (20.7.2004-a)
- Urad vlade za informiranje. *Finančni instrumenti strukturne politike*. Dostopno na: <http://www.evropa.gov.si/vkljucevanje/program-phare/financni-instrument/> (20.7.2004-b)
- Urad vlade za informiranje. *Ali je Evropska unija pravna oseba*. Dostopno na: <http://evropa.gov.si/evropomocnik/question/437-155/> (2.6.2004-c)
- Urad vlade za informiranje. 2002. *Strategija Republike Slovenije za vključevanje v EU*. Dostopno na: <http://evropa.gov.si/vkljucevanje/strategija-vkljucevanja/> (10.6.2004)
- Urad vlade za informiranje. 2004. *Strategija Republike Slovenije za vključevanje v EU*. Dostopno na: <http://evropa.gov.si/question/600-155/> (18.9.2004)

Urad vlade za informiranje. *Posledice članstva*. Dostopno na:
<http://eu.literal.si/evropomocnik/question/841-115/> (10.6.2004-d)

Urad vlade za informiranje. *Pogoji pridruženja EU*. Dostopno na:
<http://evropa.gov.si/siritev/proces-siritve/04> (12.6.2004-e)

Urad vlade za informiranje. *Primerjalni kazalci za BDP držav članic in kandidatk EU za leto 2003*. Dostopno na: <http://evropa.gov.si/aktualno teme/kazalci-bdp>
(15.12.2004-f)

PRILOGA

Priloga A Izračun predvidenih stroškov za nadzor nad zunanjo schengensko mejo v tolarjih

Izračun predvidenih stroškov za nadzor nad zunanjo schengensko mejo v tolarjih

	BDP na prebivalca (EU=100)	Recipročna vrednost BDP na prebivalca	Produkt BDP na preb. RS in predvidenih stroškov nadzora RS	Stroški nadzora in vzpostavitve meje	Teza	Stroški meje na milijon prebivalcev	Stroški na kilometer meje
Slovenija	77	0,01299	11.748.401.799.365	152.576.646.745	152.576.647	79.055.257	227.726.338
Poljska	46	0,02174	11.748.401.799.365	255.400.039.117	255.400.039	6.610.758	206.134.011
Litva	46	0,02174	11.748.401.799.365	255.400.039.117	255.400.039	70.728.341	350.342.989
Latvija	41	0,02439	11.748.401.799.365	286.546.385.350	286.546.385	101.074.563	800.408.898
Estonija	49	0,02041	11.748.401.799.365	239.763.302.028	239.763.302	168.491.428	815.521.435
Madžarska	61	0,01639	11.748.401.799.365	192.596.750.809	192.596.751	19.057.664	187.716.131
Slovaška	52	0,01923	11.748.401.799.365	225.930.803.834	225.930.804	41.723.140	2.510.342.265
	53			1.608.213.967.000			

